

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

**FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY**

**PRAŽSKÝ VÝBĚR JAKO PŘEDSTAVITEL
NOVÉ VLNY**
DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. ZDENĚK MIHULKA
Hudba se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Tomáš Kuhn Ph.D.

Plzeň, 2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni 2015

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu mé diplomové práce panu Doc. Mgr. Tomáši Kuhnovi Ph.D. za hodnotné připomínky a důležité poznámky při zpracovávání mé práce a také panu Filipu Korytovi za pomoc při jazykové a stylistické korektuře práce.

Obsah

Úvod.....	1
1.0 Charakteristika „nové vlny“	2
2.0 Nová vlna ve světě	4
2.1 Představitelé nové vlny ve světě	6
2.1.1 Talking Heads	6
2.1.2 Blondie	7
2.1.3 The Police	9
3.0 Nová vlna v ČSSR	10
3.1 Představitelé nové vlny v ČSSR	13
3.1.1 Jasná páka	13
3.1.2 Letadlo	14
3.1.3 Precedens	15
4.0 Členové Pražského výběru.....	17
4.1 Michael Kocáb	17
4.2 Michal Pavlíček	19
4.3 Vilém Čok.....	21
4.4 Jiří Hrubeš.....	23
4.5 Ondřej Soukup	24
4.6 Klaudius Kryšpín	26
5.0 Biografie	27
5.1 Pražský výběr.....	27
5.2 Výběr.....	32
6.0 Alba.....	36
6.1 Žízeň	36
6.2 Straka v hrsti (Pražský výběr).....	37
6.3 Výběr.....	38
6.4 Běr.....	39
7.0 Vyučovací blok o nové vlně a Pražském výběru	41
Závěr	43
Resumé.....	44
Seznam literatury a pramenů	45
Přílohy.....	I
Příloha I.....	I
Příloha II.	VII

Úvod

V mé diplomové práci se podrobně zabývám dříve pro mě téměř neznámou kapelou Pražský výběr a hudebním stylem new wave. Než jsem však toto téma obdržel, navrhl jsem panu docentu Kuhnovi svá dvě témata. Ta jsme nakonec po vzájemné dohodě zavrhlí a bylo mi doporučeno zadání, které zde nakonec zpracovávám. Pan docent totiž věřil, že se jej zhostím stejně dobře jako své bakalářské práce.

Zprvu jsem si nebyl jist, zda zadané téma naplní má očekávání – spojení zábavy a práce. Po hledání hodnotných knižních pramenů jsem objevil jediný, který splnil mé domněnky o kvalitním zdroji a obsahoval podrobné informace o nové vlně ve světě i u nás. Co se týče Pražského výběru, nalézání knih bylo ještě těžší. Obrátil jsem se tudíž na internetové stránky České televize, kde jsem našel mnoho článků jak o kapele, tak nové vlně. Nakonec jsem velmi rád, že vám mohu svoje bádání o kapele a hudebním stylu new wave předat.

Cílem mé práce je seznámit čtenáře s kapelou Pražský výběr, jejich tvorbou, ale především historií kapely, která je plná příběhů a zajímavostí. Po poslechu alb a přečtení nespočtu článků a biografii skupiny mohu říci, že jsem se stal jejím fanouškem, a dovolím si tvrdit, že Pražský výběr je klenotem naší rockové scény. Nejen proto na konci diplomové práce naleznete i mnou navrhnutý vyučovací blok pro deváté třídy základní školy, jelikož si myslím, že se nová vlna v Čechách v čele s Pražským výběrem stala revolučním hudebním žánrem, který zcela napomohl k převratu v roce 1989 v tehdejší Československu. Bylo by proto velkou chybou se v hodinách hudební výchovy alespoň nezmínit o tak průlomové kapele.

Věřím, že v mé práci naleznete informace, které vás nadchnou, budou vás zajímat a zároveň se pro vás čtení stane i poučným.

1.0 Charakteristika „nové vlny“

Nová vlna je hudební směr, který vznikl v 70. a 80. letech 20. století. Tento hudební styl spojuje charakteristické rysy hned několika hudebních žánrů. Dříve tato syntéza nebyla ovšem známá. Slučují se zde prvky rocku, punku, elektronické a experimentální hudby nebo třeba i diska, popu, funku a gotického rocku.

Nová vlna vznikla z iniciativy lidí, které už nebavili staré a zavedené kapely a požadovali nový hudební styl, díky kterému by mohli vyjádřit své pocity. Nechtěli již stát uprostřed hlediště nebo stadionu a sledovat kapelu, kterou slyšeli více než tisíckrát skrze své radiové přijímače nebo nesčetněkrát přehrávané desky. Jednoduše odmítali složitou hudbu, nekonečná nástrojová sóla a texty s hloubavými myšlenkami a sděleními. Nastupující mladá generace se chtěla odreagovat a nepřemýšlet.

V tu dobu se objevil hudební styl nazývaný **punk**¹, který byl harmonicky jednoduchý, mohl jej hrát téměř každý a texty byly ostřejšího rázu, než bylo obecně do té doby zvyklé. Jistá drzost a neokázalost zaujala především mladé publikum a punk se stal novou jak hudební, tak módní značkou. Punk začal ale po éře skvělých kapel jako **Sex Pistols**² a **The Clash**³ stagnovat a opět byla potřeba změna. Punk se postupně mísil se všemi možnými hudebními styly a vznikaly různé hudební fúze, které se daly jen velmi těžko zařadit. Proto každá kapela, která byla jakkoliv originální a přidávala do své tvorby i prvky jiného žánru, se řadila k nové vlně neboli new wave.

Nová vlna zprvopočátku nebyla téměř ničím charakteristická, a proto byla obecně považována za prakticky bezvýznamnou právě kvůli své stylové různorodosti. Avšak později zde přece jenom několik znaků nalezneme. Asi nejvíce viditelnou roli v nové vlně hrají syntezátory. Jejich zařazení bylo velmi vítanou změnou a pro mnohé fanoušky znamenaly i jakýsi pokrok v hudební sféře.

¹ Hudební styl vzniklý v 70. letech a charakteristický jednoduchou harmonií, rychlými tempy a texty o nespokojenosti.

² Anglická punková kapela založená v Londýně v roce 1975.

³ Britská punk rocková kapela existující mezi lety 1976 a 1986.

Opomenout nemůžeme ani zpěv, který je střídán s odříkáváním textu či zpěvnými výkřiky. Přesto však nelze říci, že zpěváci neuměli zpívat, ba naopak. Používání netradičních pěveckých linek poukazovalo na kvalitu a vyzrálost zpěváků. Uměli zpívat, to bez pochyby, ale nová vlna chtěla být něčím jiná, originální, nezaměnitelná. Proto výkřiky, recitování textu či halekání bylo považováno za jeden z hlavních a důležitých znaků nově vzniklého stylu.

Nesmíme ale zapomenout i na další nástroje. Například kytary ve skladbách nové vlny většinou zněly čistě, nezkresleně, bez zařazení různých efektů apod. Kytaristé používali jak jednoduché kytarové riffy, tak i složitější postupy. Avšak neunavovali diváky rozsáhlými sóly. Kytara také spíše plnila úlohu doprovodnou než sólovou. Proto krása kytarové hry nebyla až tak v umění technickém, ale v tom, jak dokázali muzikanti harmonizovat celou skladbu, snažili se především hrát si s hudbou jako celkem.⁴

Jednotliví hudebníci hrající novou vlnu byli většinou naprostými profesionály. Na rozdíl od punku, kde, jak se říká, stačí umět tři akordy, nová vlna byla hudbou složitější jak na harmonii, tak na techniku hraní. A jelikož se skladby hrály velmi často ve vysokém tempu, nebylo jednoduché novou vlnu interpretovat. Proto kytaristé, baskytaristé, klávesáči i bubeníci disponovali kvalitou, kterou většina punkových i jiných muzikantů nevynikala.

Texty se vyznačovaly stejnou či velmi podobnou strukturou a ražením jako u punkových písní. Snaha vyjádřit nespokojenost s čímkoliv nebo jednoduše reprodukovat názor na dění ve společnosti byla jasným cílem většiny novovlnových kapel. Oproti punkovým skupinám však bylo používáno minimum vulgárních výrazů a texty byly podávány inteligentně. Textaři si navíc libovali i ve dvojsmyslných textech a frázích. Proto některé kapely, především u nás, měli kvůli textům písní velké problémy a dokonce byl i zakazován jakýkoliv jejich projev.

Nedílnou součástí kapel hrající novou vlnu byla i image, kterou disponovali. Zpravidla se převlékali do oděvů, které byly nošeny na neobvyklých místech (kravata na hlavě, mikina oblečená napůl apod.). Nesmíme pak opomenout extravagantní účesy, které se nevyznačovaly křiklavými barvami, jako tomu bylo u punku, ale hlavně tvarem. Novovlnoví muzikanti se třeba také líčili či nosili masky, aby vyjádřili svoji momentální náladu nebo hlavní myšlenku písně.

⁴ ŠTEFL, Vítěslav. Rockové styly: New wave. Muzikus: hudební portál [online]. 2005 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-serialy/rockove-styly-New-Wave~07~prosinec~2005/>.

Nová vlna se také jako všechny hudební styly časem měnila a tvořila velmi zajímavé fúze s ostatními žánry. Pojila se například s reggae – můžeme slyšet u kapel jako **The Police**⁵ nebo UB40. Dále se slučovala s rhythm and blues, psychedelickým rockem, hudbou šedesátých let atd.⁶ New wave byla na svou dobu velmi ohebná a kreativní, a proto ji hrálo mnoho hudebních uskupení.

2.0 Nová vlna ve světě

Země, které lze považovat za rodiště nové vlny, jsou USA a Velká Británie. I přes obrovskou vzdálenost mezi oběma zeměmi se tento hudební styl začal objevovat v USA i Británii zároveň. Během sedmdesátých let v těchto zemích vznikaly kapely, jejichž hlavní doménou byl punk. Avšak na rozdíl od punku hudba nové vlny byla rozdílná především ve složitosti hudebního výrazu, jelikož punková hudba je založena na jednoduchosti a nová vlna nikoliv. Ta si sice zachovala živelnost a tendenci rychlého tempa z punku, ale snažila se být více uměleckou a složitější. Nová vlna ale stejně jako punk znamenala přechod od klasického rocku a rock and rollu. Tyto dva hudební směry (především punk) znamenaly pro mnohé teenagery a dospívající v USA i Británii vysvobození od nudného stereotypu, který byl vysílán z rádií nebo například z televize, a pomocí punku i nové vlny tak mohli vyjádřit svůj názor a nespokojenost skrze hudbu či podporováním kapel, se kterými se názorově shodovali.

⁵ Viz kapitola 2.1.3 The Police.

⁶ ŠTEFL, Vítěslav. Rockové styly: New wave. Muzikus: hudební portál [online]. 2005 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-serialy/rockove-styly-New-Wave~07~prosinec~2005/>.

Pojem „nová vlna“ byl poprvé použit během sedmdesátých let hudebními publicisty Nickem Kentem a Davem Marshem, kdy nedokázali zařadit nové kapely jako The Velvet Underground nebo New York Dolls. Jednalo se o hudební skupiny hrající především v New Yorku a jejich hudební styl se podobal punku či rockové hudbě, ale přece jenom se zdála odlišná. Podobný problém nastal právě i ve Velké Británii, kde taktéž začaly některé neznámé kapely produkovat novou a originální tvorbu. V listopadu roku 1976 se tak termín nová vlna objevil v časopise Melody Maker jako hudební styl, který není jednoznačným punkem, ale je součástí stejné hudební scény. Ostatní hudební kritici a publicisté tento pojem přejali, psali o něm ve svých článcích, a tak se novému stylu začalo říkat nová vlna. Dokonce kolem roku 1977 tento hudební styl zastínil původní punk a byl charakteristikou undergroundové hudby Velké Británie.⁷

Ve Spojených státech amerických nahrávací společnost Sire Records v čele se Seymourem Steinem definovala novou vlnu jako hudební směr, který hrají kapely vystupující v new-yorském klubu CBGB, jako například **Talking Heads**⁸ nebo **Blondie**⁹. Dříve však byli toho názoru, že se jedná o kapely působící právě ve Velké Británii. Také jednou z možností, jak vznikl termín nová vlna, je přirovnání k právě vznikající generaci filmových tvůrců ve Francii. Ovšem tato domněnka je dle mého názoru nepravděpodobná, jelikož ve francouzské hudební scéně nová vlna nefigurovala.

Majitel CBGB Hilly Kristal uspořádal ve svém klubu show kapel hrajících netradiční punk a dokonce pozval i televizní kamery, aby všichni viděli dle jeho slov „zrod nové vlny“.¹⁰ Po odvysílání koncertů a postupném probíjení se těchto nových hudebních skupin na scénu se v roce 1977 rozhodla nahrávací společnost Phonogram Records nahrát kompilační album s názvem *Nová vlna* (podle stylu, který hrají), kde nahrály své písně britské kapely Ramones, Talking Heads, The Runaways a Dead Boys.

Nová vlna se začala velmi rychle rozvíjet a dosahovala čím dál tím větších úspěchů. Především zapůsobila na publikum, které poslouchalo **mainstream**¹¹ a undergroundové hudbě se buď vyhýbalo, nebo o ní téměř neslyšelo. Většího úspěchu se dočkala především ve Velké Británii, a to i přesto, že tato velmoc byla považována za kolébku punku. Ve Spojených státech si našla však také své fanoušky.

⁷ New wave music. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/New_wave_music.

⁸ Viz kapitola 2.1.1 Talking Head.

⁹ Viz kapitola 2.1.2 Blondie.

¹⁰ New wave music. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/New_wave_music.

¹¹ Hlavní a nejpopulárnější styly daného období.

V osmdesátých letech, kdy nová vlna byla na vrcholu své slávy a oblíbenosti, se objevil ve Spojených státech tzv. Synthpop - subžánr nové vlny. Ve Velké Británii se nic takového nevyskytovalo.

Jako každý hudební směr se i nová vlna vyvíjela a konkrétně u tohoto stylu postupně vymizelo undergroundové cítění. Vznikaly tak zcela nové hudební projekty a kapely, které se snažily navázat na novou vlnu. Jednalo se však o hudební skupiny hrající rockovou či dokonce pop-rockovou hudbu, ale s tím rozdílem, že začaly více používat syntezátory. Avšak ryzí nová vlna téměř zanikla.

V průběhu devadesátých let některé kapely stále hrály novou vlnu nebo se vracely na scénu ty, které tento hudební styl tvořily. Nikdy se jim už ale nepodařilo vzkřísit podstatu a rysy nové vlny, které v sedmdesátých a osmdesátých letech byly vytvořeny.

2.1 Představitelé nové vlny ve světě

2.1.1 Talking Heads

V roce 1975 ve městě New York vznikla rocková kapela Talking Heads. Hudební skupinu tvořili čtyři členové – David Byrne (hlavní zpěv a kytara), Chris Frantz (bicí souprava a zpěv), Tina Weymouth (basová kytara a zpěv) a Jerry Harrison (klávesy, kytara a zpěv).

Kapela propojovala prvky nové vlny, punku, rocku, funku, popu a art-rocku. Jejich hudební styl tudíž nelze přesně vyhranit. Stejně jako kapely **Blondie**¹² nebo Ramones začala jejich hudební kariéra v hudebním klubu CBGB. Konkrétně 20. června 1975. Poté se snažili kontaktovat různé nahrávací společnosti, ale jejich tvorba zaujala až nahrávací společnost Sire Records, která se nebála spolupráce, a Talking Heads tedy mohli vydat své debutové album *Talking Heads: 77*.

¹² Viz kapitola 2.1.2 Blondie.

Skupina se tak dostala do povědomí posluchačů. První album hudebně směřovalo k post-punku, psychedelickému rocku až funku, což byla na tu dobu velmi neobvyklá směsice žánrů. Díky tomuto albu obdrželi nahrávací smlouvu u slavného studia Compass Point Studios a jednalo se o několikaletou spolupráci. Jejich další alba držela laťku stále velmi vysoko a Talking Heads pronikali i mezi širší okruh posluchačů.

Nejúspěšnějším albem skupiny bylo *Speaking in Tongues* s hitem *Burning Down the House*, který se objevil i jako videoklip na hudebně televizní stanici MTV. Talking Heads tak nebránilo nic, aby zářili, objížděli všemožné festivaly a koncerty a hráli pro tisíce fanoušků. Jak už ale bývalo nešťastným zvykem zpěváků kapel, i David Byrne si chtěl vyzkoušet dráhu sólového zpěváka. I díky tomuto rozhodnutí se Talking Heads rozhodli částečně skončit. Přesto ostatní členové působili dál pod názvem The Heads a v roce 1996 vydali album s názvem *No Talking, Just Head*, kde spolupracovali hned s několika zpěváky a zpěvačkami. Byrne ale i nadále pokračoval ve své sólo kariéře a Talking Heads se už jako celek nikdy nesjednotili.

Skupina je považována za jednu z nejlepších a nejvíc průlomových kapel post-punkové generace a osmdesátých let vůbec. Pomáhali definovat novou vlnu ve Spojených státech amerických a ovlivnili několik budoucích kapel, jako např. Radiohead nebo R.E.M.¹³

2.1.2 Blondie

Americkou rockovou skupinu jménem Blondie založila zpěvačka Debbie Harry společně s kytaristou Chrisem Steinem. Tuto kapelu lze považovat za jednoho ze světových průkopníků nové vlny a také punku v průběhu sedmdesátých let. Dříve se pohybovali především na undergroundové scéně, ale po vydání alba *Parallel Lines* v roce 1978 se Blondie částečně stali mainstreamovou.

¹³ The Talking Heads. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Talking_Heads.

Kapela začala působit v roce 1974. Název kapely vznikl po výkřicích fanoušků na zpěvačku Debbie, kteří na ni volali – Hey, Blondie - neboli Hej, blondýno. Po výměně některých členů skupiny v roce 1975 se na jaře téhož roku rozhodli vystoupit v klubu CBGB, kde poté koncertovali pravidelně a stali se stálými zdejšího pódia. Do roku 1977 se skupina přesto nedočkala většího úspěchu. Rozhodla se proto vydat své první album se stejným názvem, jako měla samotná kapela – *Blondie*.

Po tomto debutu si kapely všimlo více hudebních časopisů a publicistů. Ti vyzdvihli především hlas zpěvačky Debbie, který charakterizovali jako laskavý a klidný hlas mísící se se skřeky zombie. Avšak až třetí album *Parallel Lines* se singlem *Heart of Glass* jim vyneslo kýžený úspěch a věhlas a Blondie se stali první kapelou, které se povedlo novou vlnu dostat až k mainstreamové hudbě.

Fanoušci si začali zvykat na nový hudební styl a new wave postupem času přijímali jako nástupce populární hudby. Blondie však nebyli čistě novovlnovou kapelou. Nová vlna nebyla hudebním stylem, který měl přesně dané charakteristické rysy.¹⁴ Každá kapela se prezentovala trochu jinou formou, dokonce i Blondie.

Mezi léty 1978-1980 kapela chvíli nekonzertovala, jelikož zpěvačka Debbie chtěla vydat svoji sólovou desku. Debbie se však po čase ke kapele vrátila a v roce 1981 spatřilo světlo světa album *The Hunter*. Tato deska se ale dočkala rozporuplných názorů mezi kritikou a nebyla přijata zrovna s nadšením. To také způsobilo napětí uvnitř skupiny a v roce 1982 se kapela rozpadla.

Po rozpadu nastalo dlouhé období nečinnosti kapely, které bylo vyplňováno vydáním desek s nejoblíbenějšími písněmi. V roce 1997 se kytarista Chris Stein s Debbie rozhodli Blondie obnovit. Nesešli se však v původní sestavě. Bývalé členy obsadili novými a kapela se stala čtyřčlennou. Vydali několik dalších alb, jako např. *No Exit* nebo *The Curse of Blondie*, která ale nedosáhla takového věhlasu jako ta předešlá. Kapela působí dodnes, hrají ovšem s přestávkami.

Blondie představovali kapelu spojující prvky rockové hudby, popu, diska, reggae, jazzu a samozřejmě nové vlny. Každé jejich album se lišilo neobvyklou aranží a novými složkami hudby, které předchozí alba neobsahovala.¹⁵

¹⁴ Více viz kapitola 1.0 Charakteristika nové vlny.

¹⁵ Blondie: (band). In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Blondie_%28band%29#Discography.

2.1.3 The Police

Anglickou rockovou skupinu The Police tvořili tři členové. Frontmanem byl basový kytarista, zpěvák a textař Sting, který je známý i jako sólový zpěvák. Společně s ním hráli Andy Summers (kytarista) a Stewart Copeland (bicí souprava). Původně s nimi však ještě spolupracoval kytarista Henry Padovani, který byl v roce 1977 nucen opustit kapelu, jelikož jej ostatní členové nepovažovali za kvalitního kytaristu.

The Police se stali populárními během sedmdesátých a osmdesátých let a jsou považováni za jedny z tvůrců nové vlny ve Velké Británii, kteří navíc dosáhli i mediálního úspěchu. Jejich lehce zapamatovatelné texty a na poslech jednoduché melodie vyzdvihly trojici britských hudebníků mezi nejznámější kapely té doby. Novou vlnu doplňovali o prvky punku, rockové hudby, ale také jako jedni z prvních pojali svou hudbu v rytmu reggae. Jmenujme třeba píseň *So Lonely*¹⁶, kde si lze povšimnout jasné rytmiky charakteristické právě pro reggae. O nic podobného se jiná skupina v té době nepokusila.

Hudební skupina se objevila přibližně ve stejné době, kdy punk otrásal hudební scénou. V té době se rozhodl bubeník Stewart Copeland po rozpadu jeho bývalé kapely vytvořit společně se Summersem a Stingem kapelu The Police. Jejich chytlavé a přitom virtuózní kytarové party spojené s rytmickou baskytarou a zdánlivě jednoduše znějícími bicími hudební komunitu překvapily. Bezesporu je lze nazvat nejodvážnějšími velvyslanci nově vzniklého stylu nové vlny.

Ihned jejich první album *Outlandos d'Amour* s hity jako *Roxanne* nebo *So Lonely* se vyšplhalo na přední příčky v prodeji celého světa. The Police ani nečekali takový úspěch, a proto hned rok na to vydali CD *Reggatta de Blanc*, kde se objevily singly *Message in a Bottle* nebo *Walking on the Moon* a tato deska sklídila taktéž velké ovace. Následovala další velmi povedená alba, ale tím nejvíce prodávaným a nejznámějším je *Every Breath You Take* se stejnojmenným singlem.

The Police se ale v roce 1984 neoficiálně rozpadla. Sting totiž započal svoji sólovou pěveckou kariéru a The Police vystupovali jen zřídka. Stewart Copeland též nezhálel a začal se věnovat tvorbě filmové hudby a podílel se na 40 filmech a televizních pořadech či seriálech. Psal také opery, balety nebo orchestrální skladby. Také Andy Summers se stále věnoval hudbě a spolupracoval s různými hudebníky jako doprovodný kytarista.¹⁷

¹⁶ Příloha II. na CD, skladba 1.

¹⁷ The Police: Biography [online]. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.thepolice.com/biography>.

Členové skupiny se ale rozhodli na pódium vrátit a zahrát pár svých písní při dvou významných akcích, které se odehrály v roce 2007 – 49. udílení cen Grammy a také na charitativním koncertu celosvětově známých umělců Live Earth.¹⁸

3.0 Nová vlna v ČSSR

Za počátek české nové vlny se dle knihy *Excentrici v přízemí* považuje koncert jazzrockové kapely Extempore dne 23. února 1979 v Praze Karlín. Do svého repertoáru zařadila blok s názvem Zabijačka, kde kombinovali rock sedmdesátých let společně s jazzrockem a hudebními schémata kapel jako Strangels a **Generation X**¹⁹ a dalších. Jedinou a zásadní změnou bylo, že texty byly psány v češtině.²⁰ Vznikla tak na tu dobu neobvyklá hudební směs, která ihned zaujala celé obecenstvo. Avšak každá česká kapela byla ovlivněna jinou kapelou a jiným vyjadřováním nové vlny. Jak píše v *Charakteristice nové vlny*²¹, nová vlna přebírá hudebně vyjadřovací prostředky z mnoha odlišných stylů a pojí je dohromady. Většina novovlnových kapel u nás neměla snahu se stát komerčně populární, např. kapely **Extempore**²², Švehlík, Dvouletá fáma a další. Ty lze zařadit mezi experimentátory a průkopníky nové vlny u nás. Pokud ale chceme zabřednout trochu hlouběji do vývoje nové vlny, lze českou vlnu rozdělit do třech proudů, které si braly hudební inspiraci z jiných stylů: z *folku (protože programově působil na okraji společnosti)*, z *českého undergroundu (protože byl názorově nekompromisní)* a z *české alternativní scény 70.let (protože byla ve svých zvukových experimentech hudebně nejzajímavější)*.²³

Česká forma nové vlny byla od té světové odlišná, jelikož se k nám nedostala téměř žádná vizuální zobrazení kapel hrajících tento nově vzniklý žánr. Kapely se proto vyjadřovaly zevnějškem zcela odlišně a každá byla svým způsobem originální, i když hrála „stejný“²⁴ hudební styl.

¹⁸ The Police. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/The_Police

¹⁹ Britská punkrocková skupina.

²⁰ OPEKAR a Josef VLČEK. *Excentrici v přízemí*. 1989. vyd. Panton, s. 9-10. Impuls. ISBN 35-054-89.

²¹ Viz. 1.0 Charakteristika „nové vlny“.

²² Česká původně folk rocková hudební skupina, založená v roce 1973.

²³ HRABALIK, Petr. Česká nová vlna začátku 80. let. In: [online]. [cit. 2015-01-23]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/160-ceska-nova-vlna-zacatku-80-let/>.

²⁴ Forma nové vlny nebyla dána přesnými znaky, viz 1.0 Charakteristika „nové vlny“.

Po nějakém čase se ale začala česká novovlnová scéna částečně měnit a kapely v čele s Pražským výběrem zjednodušily styl, jelikož některé písně dříve vyznívaly až uměle a český posluchač jim ne zcela rozuměl. Hráčské dovednosti hudebníků samozřejmě nebyly horší, ale nová vlna začala být poslouchatelnější i pro méně hudebně založené posluchače a přitahovala je. Tím ale postupem času upadala i jakási živelnost a energie na koncertech a publikum spíše chodilo hudbu jen poslouchat. To je samozřejmě v pořádku, ale atmosféra vystoupení již neměla takové kouzlo, jako když u nás nová vlna začínala.

Nálada sice částečně opadala, ale kapely tuto změnu nahrazovaly více než dobře svými texty, které byly jednoduchého rázu a byly psány jako jednoduchá písnička. Texty také obsahovaly prvky komedie, smíchu, parodie a částečně i kritiku čehokoliv a kohokoliv. Možná se zdálo, že zábava byla předem naplánovaná a vtipné scénky či kreace připravené, ale nebylo tomu tak. Muzikanti se nechávali unést kouzlem okamžiku.²⁵

Tento přístup se přestal líbit vyšší Moci²⁶. Ta zaregistrovala, že nová vlna už není jenom další hudební styl, který je především vyjadřován instrumentálně, ale že se blíží téměř až k takovému textovému obsahu, který používají folkoví interpreti. V době, kdy v ČSR vládla komunistická strana, mladí hudebníci s režimem nesouhlasili a skrze texty neokate kritizovali společnost. Díky chytlavým frázím a sloganům z textů se generace těchto hudebníků stala pro svoji cílovou skupinu velmi populární.²⁷

Po článku hudebního publicisty Jana Krýzla s názvem „Nová vlna se starým obsahem“²⁸ v týdeníku *Tribuna* bylo ale v roce 1983 několik kapel včetně Pražského výběru zakázáno a komunistická vláda si začala na novovlnové kapely a jejich texty dávat pozor. Přestože např. píseň *Zubatá* skupiny Pražský výběr se netýkala komunistického režimu ani jeho představitelů, zástupci strany si ji vyložili jako útok na jejich představitele a stranu jako celek. Proti odstavení kapel z československé scény a proti článku Krýzla se postavila řada hudebních kritiků, kteří tuto hudbu neodsuzovali. Proti Moci se ale samozřejmě nemohli vzpoutet, a tak si zadělávali svými články na velký problém. Avšak Josef „Zub“ Vlček se Moci nezalekl a v časopise *Jazz petit* vydal článek o pětadvaceti stranách „Rock na levém křídle“, který kritizoval Krýzlův pohled na novou vlnu.

²⁵ OPEKAR a Josef VLČEK. *Excentrici v přízemí*. 1989. vyd. Panton, s. 22. Impuls. ISBN 35-054-89.

²⁶ Rozuměj komunistická vláda a její vysokí představitelé.

²⁷ HRABALIK, Petr. Česká nová vlna začátku 80. let. In: [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/160-ceska-nova-vlna-zacatku-80-let/>

²⁸ Celý článek viz Příloha I.

Josef „Zub“ Vlček: „*Hlavní vadou toho článku bylo to, že obsahoval příliš mnoho chyb. Objevily se tam totální nesmysly, který se týkaly jak českých souborů, tak i světové populární hudby. Ten, kdo to napsal, byl prostě nějaký vůl, kterej si v životě neposlech snad ani jednu desku.*“²⁹

Později se však zjistilo, že jméno Jan Krýzl byl pouhý pseudonym a článek „Nová vlna se starým obsahem“ sepsali dva komunističtí představitelé Ministerstva vnitra pod nátlakem z vyšších míst.³⁰

O zákazy kapel ale nebyla nouze už dříve. V roce 1981 totiž představitel **StB**³¹ František Trojan sepsal seznam kapel, které byly dle jeho názoru neadekvátní vůči Moci, a také ty, které se mu jednoduše nelíbily. Dokonce byl tak důsledný, že do vytipovaných sálů v československých městech a jednotlivým organizátorům koncertů tento seznam předložil a apeloval na ně, že tyto kapely nesmí u nich vystupovat.

Zákazem kapel jako **Jasná Páka**³², **Pražský výběr**³³ nebo třeba **Letadlo**³⁴ končí první etapa nové vlny u nás. Ačkoliv se mohlo zdát, že nová vlna tímto zákazem bude mít čím dál tím méně příznivců, bylo tomu právě naopak. Jak se říká „Zakázané ovoce chutná nejlépe“ a v tomto případě tomu nebylo jinak. Nová vlna zaujala především mladé příznivce okolo pětadvaceti let, kteří styl vnímali jako sebevyjádření nebo jakési povyražení.

Druhá etapa nové vlny pokračovala v témže roce, ovšem došlo ke změně v hudební řeči. New wave u nás, ale i v dalších zemích experimentoval s různými styly včetně art rocku, jako tomu bylo doposud. České kapely propojovaly svojí dosavadní tvorbu např. s new romance (**Precedens**³⁵), s českou dechovou hudbou (Krásné nové stroje), funky a diskem (Žentour, Lucie) nebo trochu jinou formou art-rocku (**Výběr**³⁶). Třebaže nová vlna nabírala nový hudební nádech, hlavní změnou bylo propojení s populární hudbou.

²⁹ HRABALIK, Petr. Temný rok 1983. In: [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/162-temny-rok-1983/>.

³⁰ HRABALIK, Petr. Temný rok 1983. In: [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/162-temny-rok-1983/>.

³¹ Státní bezpečnost, politická policie.

³² Viz kapitola 3.1.1 Jasná Páka.

³³ Viz kapitola 5.1. Pražský výběr.

³⁴ Viz kapitola 3.1.2 Letadlo.

³⁵ Viz kapitola 3.1.3 Precedens.

³⁶ Viz kapitola 5.2 Výběr.

Tento trend se již odehrával i v zahraničí, také díky vzniku hudební televize MTV. Ačkoliv československé obyvatelstvo ve většině nemělo přístup k tomuto novému fenoménu, kapely vycítily, že v propojení nové vlny a popu je budoucnost. Domnívaly se totiž, že pokud se více zpopularizují a částečně se odvrátí od dvousmyslných textů, mohly by hrát i v médiích a nemusely by být hlídány komunisty. Jenže ne všechny kapely byly za jedno.

Objevovala se také uskupení, která novou vlnu mísila s punkem. Jenže časem byl tento trend zastíněn nástupem zcela nového hudebního stylu – **heavy metalu**³⁷.

3.1 Představitelé nové vlny v ČSSR

3.1.1 Jasná páka

Hudební skupina Jasná páka vznikla díky Markétě Vojtěchové kolem roku 1980. Tehdy se však kapela nazývala Mrňous Singers a již zde se objevovali budoucí členové Jasně Páky.

Po několika změnách a přejmenování skupiny se tak ustálila sestava ve složení Ivan Wünc (basová kytara), Zdeňka Pištěková a Markéta Vojtěchová (zpěv), Vladimír Zatloukal a Michal Ambrož (kytara), Josef Janda (klávesy) a v neposlední řadě David Koller (bicí souprava).

Kapela vznikla podobným způsobem jako tehdejší punkové kapely – snahou členů skupiny vyjádřit, co je tíží, s čím nesouhlasí nebo jednoduše vyslovit svůj názor na určitá témata. Ovšem Jasná Páka byla natolik muzikantsky kvalitní, že se nechtěla podvolit nově vzniklému punku. Jejich tvorba byla jasná, srozumitelná, hudba jednoduchá, a přesto harmonicky zajímavá. Písně sice měly agresivnější ráz, ale přesto se Jasná páka nedala zařadit k punkovým kapelám. Na české hudební scéně se žádná taková hudební skupina ještě neobjevila. Kapela dosáhla téměř stejného úspěchu jako třeba Pražský Výběr. Nakonec ale stejně jako on byla v roce 1983 zakázána a Jasná Páka nesměla nikde vystupovat či produkovat svoji hudbu.

³⁷ Hudební styl, který vznikl v 80. letech 20. století z hardrocku.

Po tomto zákazu se proto Michal Ambrož rozhodl dát trochu jinou cestou a založil skupinu Hudba Praha, která pokračovala v trendu Jasně Páky, ale s umírněnějšími texty, které komunistům nevadily. Hudba Praha poprvé vystoupila v květnu 1984 v Praze a své fanoušky ohromila. Ani ne svojí předchozí tvorbou, ale úplně novým stylem, který tato skupina produkovala. Bylo jim vyčítáno, že jejich hudba připomíná spíše pop než bývalý styl Jasně Páky. Přestože se fanouškům nový hudební styl příliš nelíbil, Michal Ambrož se svými spoluhráči měli za cíl úplně něco jiného. Pochopili totiž, že jen skrze média se dají propagovat jejich myšlenky a sdělení. Proto celá skupina vytvářela texty, které jsou zpravidla dvousmyslné, a tak se třeba z milostné písně stala skladba, jejíž téma obsahovalo skryté sdělení o naprosto jiném tématu. Tento způsob tvorby Jasně Páky a později i Hudby Praha můžeme považovat za průkopnický u nové vlny u nás.³⁸

3.1.2 Letadlo

Zakladatelem této výborné skupiny byl Josef Vondráček. Společně s ním v kapele působili pánové Jiří Šimeček (bicí souprava), Petr Václavek (baskytarista) a kytarista Ivo Heger. Letadlo je považováno za první skupinu u nás, která začala propagovat a hrát novou vlnu.

Vondráček: *„My jsme v roce 1981 měli plakát, kde bylo typograficky stejným písmem, jako je Coca cola, napsáno Letadlo a pod tím nápis 'nová vlna', takže si myslím, že jsme byli asi první, kdo to tady nějak řekl nebo uvedl.“*³⁹

Letadlo spojilo hudební rysy punku, popu, rock'n'rollu a přidalo klávesové nástroje. Hlavním znakem jejich textů byly jednoduché slogany a také texty týkající se dění v tehdejší Československé republice, ať už politického nebo obyčejného života lidí kolem nich.

³⁸ OPEKAR, Aleš a Josef VLČEK. Excentrici v přizemí. 1. vydání. Panton, 1989, s. 103-105. Impuls. ISBN 35-054-89.

³⁹ Letadlo. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. 2013. vyd. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1173-letadlo/>.

Vondráček: „*At' je to vostrý, to jsme si říkali. To byl takovej náš slogan, ty prostě vznikaly během osmdesátých let. Třeba ty písňe někdy mohly vypadat až legračně, proto se třeba o nové vlně říkalo, že má takovej absurdní podtext. Myslím, že tam ale šlo ještě o jiné věci. Ve spojení s tím jazykem si mladej člověk uvědomuje, co dělá, a tak vznikaly písňe, které se staly hity. Například píseň *Smějeme se ve městě* měla naprosto absurdní text.*“⁴⁰

Jejich základnou se stal pražský klub Na Chmelnici, kde koncertovali hned několikrát, a třeba na vystoupení přišlo až 800 lidí. K jejich zkušebnám čekal nespočet skalních fanoušků, kteří poslouchali zkoušky a mimo jiné křičeli názvy písní, které chtějí slyšet. Letadlo se stalo fenoménem, který Praha a Československo ještě nezažily.

Ale stejně jako Jasná Páka nebo Pražský výběr bylo i Letadlo zakázáno. Konkrétně 6. 12. 1982 ihned po vydání článku „Nová vlna se starým obsahem“ v časopise *Tribuna*.⁴¹ Členové kapely nestagnovali dlouho a v roce 1984 obnovili kapelu pod názvem Jižní pól. Složení kapely se ale velmi často měnilo a v polovině devadesátých let ukončila svoje působení.

Mezi největší hity kapely patřily písňe *Ryba*, *Hrdinové*, *Tramvaj 26* nebo již zmíněná *Smějeme se ve městě*.⁴²

3.1.3 Precedens

Kapela Precedens započala své působení na české bigbítové scéně na začátku osmdesátých let. Zakladateli byli Martin Němec (zpěv a klávesy) a Jan „Sahara“ Hedl (zpěv a kytara). Společně s nimi začali hrát i Mirko „Ali“ Horáček (bicí souprava) a Petr Kohout (basová kytara). Tak vznikl Precedens. Sami členové však postrádali nějaké oživení jejich tvorby. Nakonec se rozhodli přijmout tehdy téměř neznámou zpěvačku Báru Basikovou.

⁴⁰ Letadlo. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. 2013. vyd. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/kapely/1173-letadlo/>.

⁴¹ Celý článek viz Příloha I.

⁴² Letadlo. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/kapely/1173-letadlo/>.

Němec: „*Poslouchali jsme ty novoromantický kapely jako Ultravox a Visage a připadalo nám to takový humpolácký, a tak jsme to chtěli něčím zéteričtět. Řekli jsme si, že by nebylo špatný, kdybychom tam měli nějakou vysoko zpívající dívku.*“⁴³

Kromě Basikové se k nim přidal i kytarista Ladislav Brom. Precedens se vyznačoval hudbou, která byla velmi originální a spojovala český bigbít, novou vlnu a také nově vzniklý hudební styl – new romance. Stejně jako většina novovlnových kapel u nás se snažili nějak vizuálně odlišit. Němec s Hedlem během vyhledávání nových prvků, které by mohly zapojit do své tvorby, sledovali kapely jako **Duran Duran**⁴⁴ a právě u nich se inspirovali hudebně a zároveň přejali image kapely. Charakteristickými oděvními prvky kapely Precedens se tak staly dlouhé kabáty, košile, uvolněný střih a dokonce Basiková občas nosila kostým, který měl více děr než látky.

New romance u nás necharakterizovala hudba plná syntezátorů, jako tomu bylo v zahraničí. Čeští novoromantici produkovali tento styl skrze texty, které byly náladové, hluboce citově založené. K podobnému stylu tíhl i Precedens. *Texty vynikaly sugestivní atmosférou a neobvyklými metaforami, někdy se v nich objevoval absurdní humor se symbolickým podtextem, jindy názvuky romantismu. Hedl obvykle nepsal o veselých věcech - častými tématy bývá nepochopení mezi lidmi, generační konflikty, tragické konce milostných vztahů a nejčastějším tématem je pocit prázdnoty z konzumního života.*⁴⁵

Během roku 1984 kapela zkompletovala demonahrávku s názvem - *Co nám zbejvá*. Po rozšíření nahrávky mezi fanoušky a poté i hudební publicisty bylo dílo časem hodnoceno jako nejlepší amatérská nahrávka nové vlny. Přestože Precedens sklízel úspěchy, Jan Hedl se nepohodl s ostatními členy, odešel z kapely a jedinou zpěvačkou se tak stala Bára Basiková. Ke kapele se poté připojil klávesák Luboš Lívánek.

Po odchodu Hedla se hudby a textů ujal Martin Němec. Celkové pojetí Němcovy tvorby vyhovovalo více Basikové než ta, kterou vytvářel dříve Hedl. Texty připomínaly spíše parodii a ironii než citové vzplanutí či nespokojenost jako u ryzího new romance. Také kostýmy a podání zpěvu Basikové se obměnily a hudba tíhla spíše k popu a disku. Změnu stylizace hudby a textů někteří fanoušci nechápali, ale většina se ztotožnila s názorem Němce.

⁴³ Precedens. Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1175-precedens/>.

⁴⁴ Anglická popová hudební skupina, která v osmdesátých letech patřila k nejméně úspěšným kapelám.

⁴⁵ OPEKAR, Aleš a Josef VLČEK. Excentrici v přizemí. Panton, 1989, s. 193-194. Impuls. ISBN 35-054-89.

Němec: „*Snáním se o to, aby moje tvorba nebyla postavena v jedné rovině. Přitahuje mě, když je vyřčené samo o sobě zpochybněno a tento rozpor vyvolává zamyšlení nebo smích. Může jít třeba jen o maličkost, která posune celou věc kousek jinam. A tohle ‚jinam‘ se pak stává tím nejpodstatnějším.*“⁴⁶

Během několika let si Precedens našel své fanoušky a kapela se stávala komerčnější. Dokonce vystupovala několikrát i v televizi. Koncem osmdesátých let se Basiková začala věnovat i skupině Stromboli, kam jí přivedl **Michal Pavlíček**⁴⁷. Zároveň ale Bára nezvládala tlak, který na ni byl v obou uskupeních vyvíjen. Rozhodla se tedy skončit jak ve Stromboli, tak i v Precedens, a věnovala se sólové kariéře. Místo ní po roce 1991 zpívají dvě Jany – Benetová a Badurová. V dalších letech se na místě zpěváka či zpěvačky vystřídal hned několik interpretů a kapela s přestávkami působí dodnes.⁴⁸

4.0 Členové Pražského výběru

4.1 Michael Kocáb

Michael Kocáb se narodil 28. července 1954 v Praze. Je českým zpěvákem, skladatelem, podnikatelem a také politikem. Jeho otec, Alfréd Kocáb, je známým evangelickým farářem a Michaelova matka byla psycholožkou.

Odmaturoval na gymnáziu v Mladé Boleslavi a šest let poté úspěšně ukončil konzervatoř v Praze, kde studoval pod vedením **Ilji Hurníka**⁴⁹ skladbu a varhany u **Jiřího Ropka**⁵⁰. Jeho hudební rozhled jako mladého klavíristy z konzervatoře se především točil kolem jazzu, rockovou hudbu téměř nevnímal. Jediný fenomén, kterého si z rockové hudby všiml, byla skupina **Blue Effect**⁵¹. Poté, co se setkal s Janem Malířem, začal objevovat kouzlo jazzové hudby. Mezi své další vzory sám Kocáb považuje **Milana Svobodu**⁵² a také **Jiřího Stivína**⁵³. K rockové hudbě stále ale nijak netíhnul.⁵⁴

⁴⁶ OPEKAR, Aleš a Josef VLČEK. Excentrici v přízemí. Panton, 1989, s. 195. Impuls. ISBN 35-054-89.

⁴⁷ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

⁴⁸ Precedens. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/kapely/1175-precedens/>.

⁴⁹ Český hudební skladatel, klavírista a významný hudební pedagog.

⁵⁰ Český varhaník a skladatel, jeho žáky byli např. Michael Kocáb nebo Milan Svoboda.

⁵¹ Česká rocková skupina založená v roce 1968.

⁵² Český jazzový hudebník, skladatel, dirigent a pedagog.

⁵³ Český jazzový hudebník, multiinstrumentalista a skladatel.

⁵⁴ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

Mezi léty 1976 a 1977 založil skupinu **Pražský výběr**⁵⁵, společně s **Ondřejem Soukupem**⁵⁶, Janem Žižkou a dalšími, se kterými vydal jazz-rockovou desku **Žízeň**⁵⁷.

Avšak největší úspěch s touto kapelou zažil až po obměně členů skupiny. S Pražským výběrem se prezentoval do roku 1989, a to i přesto, že v roce 1980 byl Kocáb obviněn a o pár let později dokonce i stíhán za politickou provokaci během živého televizního vysílání. Vyjít na veřejnost s ožahavým tématem chtělo odvalu. I když byl Kocáb dopředu připraven, měl během proslovu potíže se vyjádřit tak, jak zamýšlel. Dokonce se chvíli přetahoval s moderátorem České televize o mikrofon. Nakonec po jeho výroku „Každý národ má takovou vládu, jakou si sám zaslouží“ a článku v týdeníku *Tribuna*⁵⁸ byla kapela zakázána, a to od roku 1982 až 1986. Několik zaměstnanců České televize bylo propuštěno a toto vysílání rozvířilo mnoho debat mezi obyvateli Československé republiky.⁵⁹ Jeho stíhání nakonec ukončila až prezidentská amnestie.

Michael Kocáb byl také velmi důležitou osobou v dobách státního převratu. Několik let spolupracoval s Václavem Havlem (v letech 1993 – 2003 jako externí poradce). V roce 1989 jej dokonce navrhl na prezidenta. Tento akt je však jen jedním dílem z politické a podnikatelské kariéry Kocába. Stal se také spoluzakladatelem Občanského fóra nebo se zasloužil o odsun sovětských vojáků z Československa. Několik dalších let se podílel na politickém dění v České republice, ať přímo či nepřímo. V srpnu 2008 kandidoval na post senátora za Stranu zelených, který sice nezískal, ale o rok později byl 23. ledna jmenován ministrem pro oblast lidských práv a národnostních menšin. V křesle ministra však dlouho nepobyl a o rok později podal demisi na členství ve vládě. Po odstoupení se začal věnovat podnikatelské činnosti.

V roce 2006 vytvořil projekt Pražský výběr II., který se od původního projektu lehce lišil, přesto toto uskupení hrálo i některé písně původního projektu. Avšak po třech letech se tato kapela rozpadla. V roce 2012 se Kocáb usmířil s Pavlíčkem a ostatními členy a oznámili návrat Pražského výběru v sestavě, která se zasloužila o nejlepší léta a koncerty uskupení.

⁵⁵ Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

⁵⁶ Viz kapitola 4.5 Ondřej Soukup.

⁵⁷ Viz kapitola 6.1 Žízeň.

⁵⁸ Celý článek viz Příloha I.

⁵⁹ Na Plovárně: Michael Kocáb [online]. 2001 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4AyGmdlsxs4>.

Osobní život Kocába je stejně rozmanitý jako hudební tvorba a dění okolo něj. Jeho první ženou byla Američanka jménem Marsha. Seznámili se v tzv. anti-cirkuse, kde jeho budoucí žena tancovala a Michael s Pražským výběrem zde hrál. Několik měsíců se Michael s Marshou scházeli, až se nakonec i přes menší jazykovou bariéru vzali. S ní má 2 děti - Jessicu a Natálii. Druhá jmenovaná je také muzikantkou. Po několika letech manželství se však s Marshou rozvedli. Od roku 2011 se stýká se svou bývalou mluvčí Lejlou Abbasovou a v prosinci téhož roku se jim narodil syn David.⁶⁰

4.2 Michal Pavlíček

Michal Pavlíček se narodil 14. února 1956. Je českým hudebním skladatelem, zpěvákem, textařem a především jedním z nejlepších českých kytaristů současnosti. Jeho technika hry je stavěná především na virtuózních improvizacích a **riffech**⁶¹, díky kterým spojuje různorodé hudební styly.

Od svých 15 let žije big-beatem. Vystudoval Filmovou Akademii múzických umění (FAMU) a jeho prvním angažmá po vysoké škole bylo působení ve skupině Bohemia od roku 1978. O tři roky později však zakládá společně s **Michaelem Kocábem**⁶² **Pražský výběr**⁶³ a během několika koncertů se toto uskupení stává legendou české hudební historie. Pavlíčkův význam pro Pražský výběr je nezpochybnitelný. Psal hudbu, aranžoval ji či nahrával kytarové, občas basové linky a samozřejmě také zpíval. Částečně se podílel i na textech.

Během pauzy Pražského výběru se Pavlíček věnoval hned několika vedlejším projektům. Jedním z nich se stala skupina Stromboli, kterou vytvořil v roce 1986. Společně s ním v tomto uskupení hráli i Guma Kulhánek, který se zhostil basové kytary, a Klaudius Kryšpín hrající na bicí sestavu. Jednalo se o instrumentální trio doplněné neobvyklým zpěvem **Báry Basikové**⁶⁴ a poté i klávesistkou Vendulou Kašpárkovou.

⁶⁰ Michael Kocáb. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Michael_Koc%C3%A1b.

⁶¹ Krátká hudební myšlenka, která se opakuje nebo je typická pro danou skladbu. Nejčastěji je riffů užíváno v rockové a metalové hudbě.

⁶² Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

⁶³ Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

⁶⁴ Česká zpěvačka zpívající v muzikálech a mnoha dalších hudebních projektech.

V roce 1986 je Pražský výběr obnoven, ale Pavlíček se i nadále věnuje svým autorským projektům. V roce 1989 natočil společně se členy Stromboli album *Shutdown*, celé v angličtině. V témže roce se začal realizovat film o Pražském výběru s názvem *Pražákům, těm je tu hej*, který je především o historii skupiny během totalitního režimu. Film byl však dokončen až po sametové revoluci.

V roce 1992 vydává album svého dalšího projektu - instrumentálního tria *Big Heads*. Deska obsahovala fúze rockové hudby s Pavlíčkovým autorským uměním a českým folklórem. Téhož roku také napsal scénickou hudbu pro **Expo 1992**⁶⁵, které se konalo v Seville.

Jedním z nejviditelnějších Pavlíčkových projektů se stala hudební skupina BSP. Společně s ní vydal dvě alba. Na druhém se objevuje jejich největší hit *Země vzdálená* v podání **Kamila Střihavky**⁶⁶, který byl dokonce nominován v roce 1994 na cenu Grammy za nejlepší píseň roku.

V roce 1994 také složil svůj první muzikál *Klaun*, kde si hlavní roli zahrál **Bolek Polívka**⁶⁷. Dále pak zkomponoval hudbu pro několik velkých světových společností, konkrétně pro jejich reklamy (Mazda, PepsiCola, Nestle atd.). Od roku 1995 se na televizních obrazovkách objevoval jeho hudební pořad Na Kloboučku, kde se scházel s mnoha rockovými a jazzovými muzikanty, kde společně **jamovali**⁶⁸ a probírali dění na české hudební scéně. Tento televizní seriál po osmi letech na čas pozastavil svoje působení na obrazovkách České televize. Během jeho vysílání se ale stal u diváků velmi oblíbeným hudebním pořadem, a proto byl v roce 2004 obnoven. V roce 1996 se Pavlíček a ostatní členové **Pražského výběru**⁶⁹ rozhodli na obnovení kapely a v témže roce se Stromboli uskutečnil Pavlíček velkolepý koncert v původní sestavě.

Rok 1998 byl pro Pavlíčka významným. Skládá totiž hudbu pro tři filmy *The Scarlet Pimpernel* v produkci televize BBC a o rok později vychází i soundtrack k těmto filmům. Od září vyučoval na Pražské konzervatoři skladbu v oddělení populární a jazzové hudby. V roce 2000 se věnuje hned několika projektům. V květnu a červnu tohoto roku složil hudbu k počítačové hře *Original War* a na konci srpna koncertuje s Pražským výběrem, BSP a dalšími svými projekty.

⁶⁵ Velká mezinárodní výstava průmyslu a kultury jednotlivých zemí, pořádaná každých několik let od poloviny 19. století.

⁶⁶ Český rockový a muzikálový zpěvák.

⁶⁷ Český herec a komik.

⁶⁸ Improvizace náhodného seskupení hudebníků.

⁶⁹ Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

V listopadu 2003 měl premiéru jeho muzikál Excalibur, kde zpívali a hráli mimo jiné i **Kamil Střihavka**⁷⁰, **Vilém Čok**⁷¹ nebo **Michael Kocáb**⁷². Později k muzikálu vychází i CD. V roce 2004 skládá hudbu k baletu Malý princ, který měl premiéru v září v Košicích. Excalibur však nebyl jeho posledním muzikálem. V roce 2005 začal pracovat na muzikálu Obraz Doriana Graye, který měl premiéru 16. února 2006 v divadle Ta Fantastika, a opět k muzikálu vychází i CD. Další muzikál, který vytvořil, se jmenoval Dáma s kaméliemi z roku 2007, kde si hlavní roli zahrála **Bára Basiková**⁷³.

I přes tyto úspěchy se však musí trápit se svými zdravotními problémy, které způsobila hudba i jiné elementy. Jeho asi nejzávažnějším zdravotním problémem je choroba s názvem tinitus. Jedná se o zrnění a basové hučení v uších, kterého se člověk nemůže zbavit a trápí ho 24 hodin denně. U Pavlíčka se zpočátku jednalo o infekci a zánět levého ucha, který přecházel, a na koncertech si jednoduše zvýšil hlasitost odposlechů. Pak se ale Pavlíčkův sluch zhoršoval natolik, že se u něj tinitus stal trvalým.⁷⁴

Od svých patnácti let se věnuje hudbě, a to jak skládání hudby pro seriály, filmy či divadelní představení, tak několika různorodým projektům, které měly jak krátkého, tak delšího trvání. Je uznávaným skladatelem muzikálů, alternativní, experimentální a scénické hudby.⁷⁵

4.3 Vilém Čok

Vilém se narodil 7. září 1961 v Mladé Boleslavi a je českým baskytaristou, showmanem, zpěvákem a bavičem, který se stal nedílnou součástí české hudební scény osmdesátých a devadesátých let minulého století. Jeho manželka se jmenuje Jana a spolu s ní má 2 syny – Filipa a Michaela. Je vyučeným strojním mechanikem, avšak jeho náplní života, kromě rodiny, se stala hudba a baskytara.

⁷⁰ Český rockový a muzikálový zpěvák

⁷¹ Viz kapitola 4.3 Vilém Čok.

⁷² Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

⁷³ Česká zpěvačka zpívající v muzikálech a mnoha dalších hudebních projektech.

⁷⁴ 13. komnata Michala Pavlíčka. [online]. 18. 1. 2008. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata-michala-pavlicka/207562210800043/video/>.

⁷⁵ Michal Pavlíček. [online]. 2008. vyd. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.michalpavlicek.com/cz/zivotopis/2011/>.

Jeho prvním hudebním počinem se stala kapela **Zikkurat**⁷⁶, se kterou hrál v letech 1978-81 ve složení Jiří Křivka (kytara), Tomáš Havrda (bicí) a samozřejmě i Vilém Čok (baskytara). Časté obměňování nástrojů během koncertů skupiny bylo nedílnou součástí show. Přitom kvalita hráčských dovedností nijak nekolísala.

V roce 1981 ukončuje své působení v Zikkuratu a zaplňuje volné místo baskytaristy v **Pražském výběru**⁷⁷, kde nahradil **Ondřeje Soukupa**⁷⁸. S touto kapelou hrál několik let. Stala se velmi originální až revoluční kapelou, kterou milovali nejen mladí posluchači. Po zákazech činnosti Pražského výběru Čok nezhálel a mezi léty 1984 a 1986 koncertoval s kapelou Moped, se kterou získal mnoho uznání od tisku za velmi extravagantní a agresivně hudební výstup. Avšak během nečinnosti Pražského výběru se Vilém nejvíce prosadil a dostal do povědomí českých posluchačů se skupinou Stromboli, kterou založil **Michal Pavlíček**⁷⁹. Zde hostoval jako zpěvák a autor textu asi nejznámější písně tohoto uskupení Ó hory, ó hory.

Pražský výběr byl obnoven v roce 1986 a Vilém Čok se samozřejmě vrací na pozici baskytaristy. Několik let Výběr fungoval a objížděl česká města se svojí show, ale Čok chtěl založit ještě další projekt. Tím se stala Nová růže. Přestože kapela měla nespočet fanoušků a obdivovatelů, rozpadla se kvůli sporům mezi členy kapely.

Čok stále ale neměl hudby dostatek a v roce 1992 vytváří projekt s názvem Delirium, který fungoval až do roku 2000. Kapela Delirium mimo jiné vystupovala na turné Pražského výběru. Vilém Čok tudíž dělal předkokana sám sobě a na pódiu trávil třeba i několik hodin. Delirium v roce 2001 obměňuje obsazení (Čok zůstává na pozici baskytaristy), přejmenovává se na Bypass a tato skupina pravidelně koncertuje od roku 2005. Vilém se také v této době začal věnovat muzikálům. Zmíňme např. Excalibur, Obraz Doriany Graye, Jesus Christ Superstar, Krysař a mnoho dalších. Nadále však zůstal v kapele Bypass, kde nejen hraje na baskytaru, ale také zpívá.⁸⁰

⁷⁶ Česká kapela vzniklá na přelomu let 1977 a 1978 hrající punkovou hudbu ovlivněnou jazzrockem a funkem.

⁷⁷ Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

⁷⁸ Viz kapitola 4.5 Ondřej Soukup.

⁷⁹ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

⁸⁰ Vilém Čok, biografie. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.vilemcok.com/bio.html>.

4.4 Jiří Hrubeš

Jiří Hrubeš se narodil v roce 1958 v Praze Dejvicích, ale ještě jako malý se s rodiči odstěhoval do Žiliny. Jeho otec se živil jako železniční inženýr a pracoval u armády. Proto se také s rodinou velmi často stěhoval. Tento život plný přemísťování se později nevyhnul Hrubešovi ani v dospělosti.

Během dětských let se chodil dívat na zkoušky kapely svého bratra a v deseti letech se začal zajímat o hudbu. Při jedné zkoušce nahradil za bicími jejich bubeníka, jelikož byl zraněný. U bubnů nakonec zůstal.

Jiří Hrubeš se učil na bicí hrát sám. Jeho otec mu navrhl, aby šel studovat konzervatoř. Jiří se nakonec rozhodl chodit na soukromé hodiny bubnování. Jeho učitel jej neučil noty, ale správné pohyby bubeníka. Tento poznatek mu otevřel oči. Uvědomil si, že nejpodstatnější je balanc a rovnováha.

Svoji profesionální hudební kariéru započal v sedmdesátých letech a zjišťoval, že většina spoluhráčů v jeho prvotních kapelách jsou většími profesionály, než je on sám. Jiné by tento fakt odradil, ale Jiří se naopak k výzvě obrátil čelem a od svých kolegů sbíral zkušenosti. Jednou z prvních kapel jeho kariéry se stala jazzrocková parta s názvem Expanze II. Dříve tuto kapelu obdivoval jako posluchač a nakonec zde i působil. Později se seznámil s **Michalem Pavlíčkem**⁸¹ a společně s dalšími muzikanty se se zápallem vrhl do hudební tvorby.

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se Hrubeš věnoval hned několika projektům. Působil v kapele *Žlutý pes*, hrál v duu s **Michalem Pavlíčkem** a také v **Pražském výběru**⁸². Ve *Žlutém psovi* užíval přímočarý bigbít a bubnování. V ostatních skupinách včetně *Pražského výběru* jej bavilo tvořit novou hudbu. Této kapele se věnoval asi nejvíce, natočil s ní desku **Straka v hrsti**⁸³ (1982) a po zákazu *Pražského výběru* se rozhodl odjet do Londýna. Konkrétně mezi léty 1984-1985. Zpočátku neměl Jiří jednoduché se v Anglii prosadit.

⁸¹ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

⁸² Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

⁸³ Viz kapitola 6.3 *Straka v hrsti* (Pražský výběr).

"Začínáš opravdu od nuly, první den je to obrovský pocit svobody, ale už druhý den si uvědomíš, že si musíš dojít koupit chleba a je třeba si umět o něj v obchodě říct. A tím to začíná. První bicí jsem si opatřil tak, že jsem udělal koláž, tu koláž jsem prodal, za stržené peníze jsem si koupil bicí a začal hrát s kapelou Angels in Aspic. Pak přišly další, člověk se seznamuje s lidmi, získává kontakty."⁸⁴

V Londýně se také seznámil se zpěvačkou Janou Kratochvílovou, která byla v Anglii známá pod pseudonymem Jana Pope. S tou spolupracoval několik let a vydal nespočet alb. Za zmínku stojí album *Uriel*, kde Hrubeš hraje nejen na bicí, ale také na kytaru. V Londýně se také velmi výrazně věnuje studiové tvorbě, ať už jde o jednorázové zakázky nebo nahrávání jen pro své potěšení. S Janou Kratochvílovou dodnes žije.⁸⁵

4.5 Ondřej Soukup

Ondřej se narodil 2. května 1951 v Praze, kde působí dodnes. Byl českým baskytaristou a nyní se věnuje skládání hudby. Již v útlém věku jej zajímala hudba, proto se po základní škole rozhodl studovat Pražskou konzervatoř, kterou úspěšně dokončil v roce 1975. Jakožto čerstvý absolvent konzervatoře se prosadil v několika kapelách, jako např. Pražský Bigband, Orchestr Ladislava Štáidla, **Pražský výběr**⁸⁶ nebo Orchestr Karla Gotta.

Ondřej je ženatý s Gabrielou Osvaldovou, která je nejen jeho manželkou, ale také spolupracovnicí, jelikož většinu Soukupovy hudební tvorby otextovává právě ona. Společně zasedli několikrát v porotách různých talentových soutěží vysílaných TV Nova a jsou oba ikonami českých hudebních skladatelů. S Gábinou má syna Františka, který je také hudebníkem. Přestože je Ondřej ženatý, již několik let žije se slovenskou zpěvačkou Lucií Šoralovou.

⁸⁴ Jiří Hrubeš: Něco tě vede. KUČERA ML., Ilja. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-clanky/Jiri-Hrubes-Neco-te-vede~04~kveten~2004/>.

⁸⁵ Jiří Hrubeš: Něco tě vede. KUČERA ML., Ilja. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-clanky/Jiri-Hrubes-Neco-te-vede~04~kveten~2004/>.

⁸⁶ Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

Rok 1980 se stal pro Ondřeje zlomovým, zanechal působení v kapelách a jazzbandech a začal se plně věnovat skládání hudby pro mnoho zpěváků a zpěvaček. Mimo jiné také započal produkování desek. Krom komponování písní pro české interprety se také zaměřil na tvorbu filmové hudby pro české i zahraniční animované filmy či televizní pořady. Je například autorem hudby k filmu Zapomenutí muži, který je produkován televizí BBC. Avšak jeho první hudební tvorbou k filmu byl snímek Druhý tah pěšcem.

Zdaleka ale těmito dvěma počiny neskončil, i několik dalších filmů získalo jeho hudební podkres. Mezi ty nejznámější patří Kolja režiséra Jana Svěráka, který dokonce v roce 1997 získal **Oskara**⁸⁷ za nejlepší zahraniční film.

Pokud se zaměříme na ocenění pro samotného skladatele, získal v roce 1998 Českého lva za nejlepší hudbu pro film Nejasná zpráva o konci světa, který režíroval významný slovenský režisér Juraj Jakubisko, a stejnou cenu obdržel i o 3 roky později za film Tmavomodrý svět režírovaný Janem Svěrákem.

Vzdálíme-li se trochu od filmové tvorby a dostaneme se k seriálové, zmiňme například Ondřejovu hudbu pro seriál Hrdina Cuttlas nebo pro třetí pokračování kultovního seriálu Nemocnice na kraji města z roku 2008.

Jeho asi největší pracovní náplní byla tvorba hudby pro zpěvačku Lucii Bílou. Spolupracoval s ní celkem na čtyřech albech (Missariel, Lucie Bílá, Jampadampa, Woman) a produkoval jí alba Hvězdy jako hvězdy nebo Bang-Bang. Ondřejova tvorba na albu Missariel byla dokonce tak skvělá, že byla oceněna pěti cenami České Grammy.

Ondřej se také věnuje tvorbě muzikálů. Johanka z Arku, která měla premiéru 30. března roku 2000, dosáhla dokonce takového úspěchu, že se hrála i v zahraničních divadlech, například ve Španělsku na podzim 2006 nebo na světovém festivalu muzikálů ve Velké Británii, konkrétně v Cardiffu. V roce 2004 se také hraje muzikál Láska je láska, který je tvořen především písněmi Lucie Bílé, kde sama zpěvačka zpívá a hraje.⁸⁸

⁸⁷ Každoročně udělované ocenění americkou Akademií filmového umění a věd od roku 1929 v různých oblastech filmu.

⁸⁸ Ondřej Soukup. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.ondrejsoukup.com/cz/biografie/>.

4.6 Klaudius Kryšpín

Klaudius se narodil 19. listopadu 1966. Jeho celoživotní láskou se stala bicí souprava a během let se vypracoval na jednoho z nejlepších českých bubeníků. Bubeníkem **Pražského výběru**⁸⁹ se stal úplnou náhodou. Dříve působil v kapele Ropotama, která hrála především repertoár právě Pražského výběru, sám Kryšpín byl kapelou téměř posedlý. Miloval její písně a texty. Po emigraci Hrubeše jej sami členové Pražského výběru oslovili a Kryšpín s nadšením souhlasil a zaplnil místo bubeníka. Toto řekl pro server mix.cz.

„Teď se na to dívám s odstupem času osmatřicátníka – v Ropotámu mi bylo patnáct. Nedávno jsem viděl film Rock star o zpěvákovi, který strašně zbožňuje kapelu a tak dlouho ji kopíruje, až se do ní dostane. Já to měl stejně a byla to pro mne absolutní euforka. Já jsem byl jeden z nejskaldnějších fanoušků Výběru, snad s výjimkou Romana Holýho. Vždy jsem byl v první řadě. Pro mne to nebylo tak těžký, protože všechny ty pecky byly pro mne zažitý. Jediný bylo zvyknout si hrát s těma pravejma kumpánama, že? Ale měl jsem to hodně zaběhnuté a neměnil jsem styl.“⁹⁰

Stálým členem Pražského výběru se stal po emigraci jejich bubeníka **Jiřího Hrubeše**⁹¹. Kapela se už v tu dobu přejmenovala na **Výběr**⁹². Společně s nimi nahrál všechna alba krom první desky **Žízeň**⁹³, odehrál nespočet koncertů a Jiřího Hrubeše zastoupil více než věrohodně. Spolupracoval také s **Michalem Pavlíčem**⁹⁴ v jeho projektu Stromboli. Klaudius však začal být po čase nespokojen s komunistickým režimem, který měl neustále nějaké výhrady k tvorbě Výběru, a byl neustále kontrolován. Proto se rozhodl i se svojí přítelkyní Vendulou Kašpárkovou odcestovat do Austrálie, kde se usídlil.

Dlouho mu trvalo, než se naučil mluvit anglicky. Přesto mu v rozjezdu kariéry v Austrálii pomohl další český emigrant, který jej pozval do svého skromného nahrávacího studia. Ten mu zároveň domluvil schůzku s jednou místní kapelou, která si říkala Jungle Land. Zaměřovali se především na převzatý materiál, ale Klaudius byl přesto rád, že bude moci opět hrát. Jeho největším úspěchem a mezníkem australské kariéry se stal bubenický festival v Melbourne.

⁸⁹ Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

⁹⁰ Klaudius Kryšpín. Mix.cz [online]. 2005. vyd. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.mix.cz/clanky/2005/5465-klaudius-kryspin/>.

⁹¹ Viz kapitola 4.4 Jiří Hrubeš.

⁹² Viz kapitola 5.2 Výběr.

⁹³ Viz kapitola 6.1 Žízeň.

⁹⁴ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

„Dostal jsem tu nabídku po delší době. To je největší bubenický festival na jižní polokouli. Trvá dva dny a jede od desíti ráno do osmi večer a každých dvacet minut hraje bubeník ze světových kapel. Neuvěřitelný! Bubenický exponáty, prostě ráj. Vendula mi složila strašně komplikovanou skladbu z hlediska taktů – 7/8, 21/16 a takovou exotiku. Já to chtěl, ale měl jsem na to čtrnáct dní a umořil jsem se na tom. Moje vzpomínka na to je – MOR. Ale potom to hraní byla úžasná euforka. Potkal jsem se s bubeníkama s Dream Theathre nebo od Gabriela, fakt bezva kluci. Na základě festivalu jsem pak dostal slušný bicí od Premieru a hlavně sponzorství na činy. To každý bubeník ví, co to znamená. Kdybych je měl financovat, bylo by to hrozný, protože když nějaká praskne, je hluboko do kapsy.“⁹⁵

Austrálie jej především lákala také proto, že chtěl vždycky vyzkoušet surfíng, a po pár jízdách se tento vodní sport stal i jeho koníčkem. Mezi jeho oblíbené kapely a zpěváky patří Sting, Peter Gabriel, Van Halen, Phil Collins a další.

5.0 Biografie

5.1 Pražský výběr

Pražský výběr byl založen frontmanem, zpěvákem a klávesistou **Michaelem Kocábem**⁹⁶ v polovině sedmdesátých let, konkrétně v roce 1976. Jednalo se o menší uskupení muzikantů, kteří hráli zároveň v Pražském Big Bandu. Pražský výběr působil ve složení Jiří Niederle (saxofon), Zdeněk Fišer (kytara), Ondřej Soukup (basová kytara), Jan Žižka (bicí) a samozřejmě Michael Kocáb (klávesové nástroje). S názvem kapely přišel samotný Kocáb, který svůj nově vzniklý projekt přirovnal k dobrému vínu – Pražskému výběru.

Ranou tvorbu Pražského výběru lze přiřadit k **jazzrockové hudbě**⁹⁷, kterou můžeme slyšet na albu **Žízeň**⁹⁸ z roku 1978. Po vydání tohoto alba skupina na krátký čas přerušila působení na české hudební scéně. Avšak zanedlouho byla opět obnovena, a to díky kytaristovi **Michalu Pavlíčkovi**.⁹⁹

⁹⁵ Kladius Kryšpín. Mix.cz [online]. 2005. vyd. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.mix.cz/clanky/2005/5465-kladius-kryspin/>.

⁹⁶ Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

⁹⁷ Hudební styl spojující prvky jazzové a rockové hudby.

⁹⁸ Viz kapitola 6.1 Žízeň.

⁹⁹ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

Michal Pavlíček: „V létě 1980 jsem se byl podívat v Anglii na festival v Readingu a tam mě ten rock svou přímočarostí a nasazením znova oslovil. Vrátil jsem se a sháněl někoho, s kým bych si rock zase zahrál.“¹⁰⁰

Kocába po jednom jeho koncertě oslovil právě Pavlíček, zdali by nechtěl hrát s ním, Kocáb souhlasil. Ten počítal s tím, že bude pokračovat v éře starého Pražského výběru a hrát jazz-rock. Pavlíček se ale chtěl zaměřit na nový styl vzniklý v Anglii. Přivezl pár nahrávek mladých anglických kapel hrajících novou vlnu, jako například **Talking Heads**¹⁰¹, Pere Ubu, Strangels a dalších. Navrhl Michalovi Kocábovi, zdali by společně nezačali pracovat na projektu, který by hrál tento nově vzniklý hudební styl. Kocáb si nahrávky poslechl a byl z nich nadšen. Sám po čase přinesl částečně složené nové písně. Kocáb a Pavlíček měli každý svůj hudební rukopis. Zatímco Kocáb tíhnul k jazzu, Pavlíčkova tvorba byla čistě rocková. Fúze těchto dvou osobností dala za vznik novému stylu v tehdejší Československé socialistické republice. Společně s nimi také začali ve skupině hrát i baskytarista **Ondřej Soukup**¹⁰², za bicí se posadil **Jiří Hrubeš**¹⁰³ a krátkou dobu k nim patřil i bongista Jiří Tomek.

Kapela začala tedy tvořit nové skladby, které směřovaly k novému hudebnímu stylu – nové vlně. Kocáb sám přiznává, že skládání repertoáru bylo tak rychlé a spontánní, že ani neví, jak některé písně vznikly.¹⁰⁴ Kromě změny hudby Pražského výběru se také jednotliví členové kapely zaobírali otázkou image. Nosili oblečení, které nemělo téměř nic společného s hudbou, kterou hráli. Na hlavách měli nasazené paruky, oblékali si šustákové soupravy a na sobě nosili další výstřednosti.

Michal Pavlíček: „Nikdy jsme si neříkali, že bychom si záměrně vytvořili nějakou vnější image. Bylo to naprosto přirozený, každej se prezentoval sám za sebe, nemělo to žádnou společnou choreografii.“¹⁰⁵ Nejen díky tomuto vzezření se stala kapela populární.

¹⁰⁰ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

¹⁰¹ Viz kapitola 2.1.1 Talking Heads.

¹⁰² Viz kapitola 4.5 Ondřej Soukup.

¹⁰³ Viz kapitola 4.4 Jiří Hrubeš.

¹⁰⁴ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

¹⁰⁵ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

I přes začínající úspěšnou kariéru se v roce 1981 rozhodl opustit kapelu baskytarista **Ondřej Soukup**¹⁰⁶. Odešel hrát a skládat hudbu pro Karla Gotta. Za tuto „zradu“ se zbytek Pražského výběru odvděčil Ondřejovi písní *S.O.S.*¹⁰⁷, kde v refrénu zní „prachy jenom prachy nečekají, jen po nich sáhneš a už tě mají“. Těmito slovy tedy členové kapely vyjádřili nelibost Ondřejova odchodu za lépe placenou práci. Pražský výběr proto začal za Soukupa hledat náhradu a dostala se k nim informace, že v jisté kapele **Zikkurat**¹⁰⁸ hraje na basovou kytaru jistý **Vilém Čok**¹⁰⁹, který je jak velmi schopným baskytaristou, tak zároveň trochu blázen, tudíž by se k nim skvěle hodil. Původně ale Vilém do Pražského výběru nechtěl a předtím o něm téměř neslyšel.

Vilém Čok: „*Představte si, že manažer Zikkuratu byl Alexander Komanický, a když jsem měl odjet na šňůru Výběru, tak on mi zavolal večer předtím, že potřebuje probrat nějaké věci ohledně Zikkuratu. Pozval si mě k sobě domů, popíjeli jsme a povídali, co bude dál. Ráno jsem se probudil, bylo zamknuto a jediná úniková cesta byl balkón a tam byli dva psi. Tak jsem čekal do odpoledne, až přijde Komanický domů, a to už Výběr zrušil koncertní šňůru, protože Čok nepřišel na sraz. Myslel jsem si, že je konec, ale Kocáb s Pavlíčkem mi řekli, že jim to nevádí. Pořád na mě tlačili, až se jim nakonec povedlo mě přesvědčit, a začal jsem s nimi zkoušet.*“¹¹⁰

Po tomto úspěšném náboru ale Pražský výběr opouští Jiří Tomek a kapela byla tedy složena ze 4 členů – Kocáb, Pavlíček, Čok a Hrubeš.

Český posluchač byl velmi náročný, a zatímco velké množství fanoušků Pražský výběr obdivovalo, někteří lidé a kritici považovali Pražský výběr za kapelu, která šíří hudební škvár. Zarputilí fanoušci nové vlny nařknuli kapelu dokonce z podvodu a byli toho názoru, že kapela je rockovou loutkou státu, která jenom využila nástup nové vlny jako hudebního stylu k vlastnímu zviditelnění, a ne pro uspokojení českého posluchače.

¹⁰⁶ Viz kapitola 4.5 Ondřej Soukup.

¹⁰⁷ Příloha II. na CD, skladba 2.

¹⁰⁸ Česká kapela vzniklá na přelomu let 1977 a 1978 hrající punkovou hudbu ovlivněnou jazzrockem a funkem.

¹⁰⁹ Viz kapitola 4.3 Vilém Čok.

¹¹⁰ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

Michael Kocáb¹¹¹: „Neuznávám tyhle hraniční názory, že někdo je takovej a jinej zase onakej. To je absolutně směšný. Připomíná mi to Staročechy a Mladočechy. Jako vystřížený. Tohle nikde na světě neexistuje. Člověk je člověk a dělá, co cejtí. Určitě bysme nedosáhli s Pražským výběrem takovýho výsledku, kdybychom to dělali jenom pro slávu. Když jsme začínali, sklízeli jsme ostudu. Někde za Prahou na nás přišli tři lidi a ještě nás vypískali. Šli jsme do toho s tím, že jsme s naší muzikou úplně prohráli. Přitom jsme měli možnost revize, vrátit se zpátky k původnímu jazzrockovému Výběru. Vůbec v tom nebyly peníze, kalkulace v tom nebyla žádná. Ani jsme nechtěli, aby došlo k průseru. Když jsme viděli, že se to někomu nelíbí, jenom jsme neustoupili. Jen jsme se snažili držet si svoji pozici. Což si myslím, že je pro naši situaci nejschůdnější cesta. Vytvořit si svoji dobrou platformu a tu držet. Znáám lidi, kteří nejdřív mlátěj do stolu a nadávaj a pak jdou úplně do opačného extrému. Bud'to se podělaj, nebo jdou až do nenávisti k lidem. Nejsou schopni zhodnocovat situaci, protože se nacházíme uvnitř něčeho, co se nějakým způsobem projevuje, a musíme v tom umět žít.“¹¹²

Takovýchto lidí ale bylo poskromnu a kapela se dostala do popředí české klubové scény. Fanoušky zaujalo jak muzikantské umění jednotlivých členů, tak jejich vnější prezentace extravagantním oblečením. Jednou z jejich hlavních zbraní byly texty. Dříve je ale téměř neměli. Kocábovi tudíž nezbyvalo nic jiného než zpívat v tzv. svahilštině.

Michael Kocáb: „Co se týče svahilštiny, tak to nebyla žádná kalkulace, strategie, nic takového. Prostě jsme zapomněli napsat texty, nestihli jsme to. Tak se to přezpívalo takovým brumendem a bylo hotovo, vymalováno. Ale chtěli jsme ty texty mít, nechtěli jsme zpívat svahilštinou. Vychází to z takové absolutní hodnoty rockové hudby. Já dodnes chápu muziku tak, že neposlouchám text.“¹¹³

¹¹¹ Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

¹¹² OPEKAR, Aleš a Josef VLČEK. *Excentrici v přízemí*. 1. vydání. Panton, 1989, s. 184-185. Impuls. ISBN 35-054-89.

¹¹³ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

Michal Pavlíček¹¹⁴: „*Ta svahilština byla nejlepší, bylo to takové nejspontánnější. Dávalo to určitou svobodu pro měnění melodie a výrazu podle toho, jak se člověk cítí na pódiu. Vždycky jsme poslouchání hudby zvenku brali z půjčovaných desek, tak jsme nikdy moc nevěděli, o čem se zpívá. Brali jsme to spíše jako celek a vnímali jsme atmosféru a náladu písně. Potom jsme oslovovali různé textaře a nakonec se nějakým zvláštním způsobem do našeho stylu trefil František Ringo Čech. On našel takovou českou satiru.*“¹¹⁵

Později se však v psaní textů našel i Kocáb a začal je psát sám. Texty Pražského výběru byly tak dvousmyslné, že představitelé komunistického režimu si je vyložili jako útok na vládu a na Komunistickou stranu, a proto byl Pražský výběr v roce 1983 zakázán. Texty ale nebyly jedinou příčinou zakázání vystupování kapely na veřejnosti. Pomyslným posledním hřebíčkem do rakve byl dle komunistických představitelů nevhodný film Juraje Herze s názvem *Straka v Hrsti* a také koncert v Hradci Králové.

Michal Pavlíček: „*My jsme dělali film *Straka v hrsti*, kde jsme hráli šílenou kapelu. V komparzu bylo hodně lidí, co podepsali Chartu 77, a komunisti si nás začali více všímat. Dokonce na koncertě v Hradci Králové nám nainstalovali štěnice a kamery do zákulisí a natáčeli nás. Na tom koncertě jsme viděli chlapa, který nás natáčel kamerou. Říkal jsem si, že to je nějaký kluk, který si natáčí koncert a že to není žádný problém. Po koncertě ale za námi přišli pánové z veřejné bezpečnosti, šli jsme na výslech. Potom přišel befele a zákazy a nakonec, když jsem si uvědomil, co všechno jsme si s klukama říkali v šatně, tak to se asi museli hodně naštvat.*“¹¹⁶

Po tomto aktu začal režim zbrojit jak proti kapele, tak kompletně proti české nové vlně. Pražský výběr v tu dobu měl téměř nahraný všechn materiál na debutovou novovlnovou desku. Po zákazu ale album nemohli dokončit, a tak vznikla až o šest let později. I přes stagnaci měla kapela obrovský vliv na českou komunitu a mezi lidmi kolovaly nahrávky z koncertů na audiokazetách, které se daly bez problému přehrávat a kopírovat. Rok 1983 byl tedy pro Pražský výběr konečným, někteří členové skupiny začali mít deprese a byli režimem znechuceni.

¹¹⁴ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

¹¹⁵ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

¹¹⁶ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

Michal Pavlíček¹¹⁷: „*To, co komunistům nikdy neodpustím, je to, že kapela v té době měla sílu, kterou už nikdy potom nezískala, a mělo to takový nasazení a drive, který bylo možný akceptovat i venku. Moje deprese byla taková, že jsem nebyl schopný se motivovat. Kdyby mě šoupli do kriminálu, tak bych prostě vycenil zuby a šel bych do nich, do jednoznačného boje s nimi, ale oni nás nechali tak krásně vyhnít, to bylo drsnější.*“¹¹⁸

V té době nebyla zakázána jenom kapela, ale i jednotliví členové měli problémy s uplatněním v hudební branži. **Vilém Čok**¹¹⁹ například hledal různé možnosti, kde by se mohl uplatnit jako hráč na basovou kytaru, ale na většině míst mu bylo oznámeno, že nespĺňuje kritéria nebo nemá uplatnění. Jenom **Michael Kocáb**¹²⁰ a Pavlíček se uchytili a začali skládat filmovou a scénickou hudbu. Ti také slíbili ostatním členům, že pomůžou uživit sebe i je a budou moci i nadále nahrávat alespoň ve studiu. Bubeník **Jiří Hrubeš**¹²¹ ale zákaz vystupování nakonec vyřešil tak, že v roce 1985 opustil tehdejší Československou republiku a usídlil se v USA.¹²²

5.2 Výběr

Po třech letech stagnace mohl Pražský výběr opět hrát a koncertovat. Během tří let, kdy byl režimem zakázán, si skupina vydobyla jméno nejpopulárnější a nejvíce obdivované české kapely. Pro Pražský výběr byla výzva si toto jméno udržet. Prvním projektem po zákazu byla hudba k filmu pro děti „Hledám dům holubí“ a zde si místo Jiřího Hrubeše za bicí sedl **Klaudius Kryšpín**¹²³. **Soundtrack**¹²⁴ k tomuto filmu naznačoval, že se Pražský výběr pomalu, ale jistě vrací na prkna českých podií.

¹¹⁷ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

¹¹⁸ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

¹¹⁹ Viz kapitola 4.3 Vilém Čok.

¹²⁰ Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

¹²¹ Viz kapitola 4.4 Jiří Hrubeš.

¹²² Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

¹²³ Viz kapitola 4.6 Klaudius Kryšpín.

¹²⁴ Anglický výraz pro hudbu k filmu, může se jednat o kompilaci jednotlivých písní či o novou tvorbu.

Skupina se vrátila pod novým názvem Výběr v roce 1986 hlavně díky **perestrojce**¹²⁵ a uvolnění komunistického režimu nejen v Rusku, ale i u nás. V Praze a dalších větších městech se začaly pořádat hudební festivaly, kde vystupovaly i dříve nepřipustné kapely. O texty Výběru se již nestaral František Ringo Čech, ale sami členové, takže tvorba byla čistě na jejich „bedrech“. První veřejný koncert Výběru po uvolnění režimu se konal v Brně 14. října 1986. Zde se objevili již v nové sestavě. Tzn. **Michael Kocáb**¹²⁶ (zpěv, klávesové nástroje), **Michal Pavlíček**¹²⁷ (elektrická kytara, zpěv), **Vilém Čok**¹²⁸ (basová kytara, zpěv) a nově **Klaudius Kryšpín**¹²⁹ (bicí souprava).¹³⁰

Jejich **comeback**¹³¹ pokračoval i přes velké obavy hudebních kritiků a samotných fanoušků. Atmosféru návratu skupiny vystihl publicista Vojtěch Lindaur:

„Ten comeback Pražského výběru - ono to bylo takové trošičku rozpačité. Pamatuju se, že byla snad nejmíc nabitá Lucerna, co jsem zažil. Samozřejmě že hráli všechny ty staré písničky. Ale přece jenom na tom koncertě byla znát určitá svázanost a panovaly tam určité obavy; pamatuju se na zástupce tehdejší středočeské agentury, jak před koncertem a i v průběhu koncertu byli příšerně nervózní.“¹³²

Výběr byl často kontrolován. Museli pořadatelům a dalším lidem z vyšších sfér dodávat texty písní, harmonogram koncertu a další papírové materiály. Pořadatelé si chtěli být jisti, že pokud se přihodí na koncertě cokoliv nekalého, budou mít důkaz, že se tak jednalo z vůle kapely. Kapela jim vyhověla, ale i přes tyto nepříjemnosti hrála a zpívala písně podle vlastního uvážení. Opětovný rozjezd kapely na malou chvíli zbrzdil Vilém Čok, jelikož si během jednoho ze svých nervových výlevů přefezal šlachy a nervy na zápěstí o skleněnou tabuli, kterou prorazil rukou. Rojily se spekulace, že Vilém chtěl spáchat sebevraždu, ale takovýchto excesů měl již několik i během svého působení v kapele **Zikkurat**¹³³. Po uzdravení Čoka kapela opět vyprodávala sály a haly. Často se objevovala v novinách a hudebních časopisech a především nahrávala novou desku.

¹²⁵ Skupina ekonomických reformních kroků zahájených v 80. letech 20. století v SSSR tehdejším generálním tajemníkem KSSS Michaiem Gorbačovem.

¹²⁶ Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

¹²⁷ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

¹²⁸ Viz kapitola 4.3 Vilém Čok.

¹²⁹ Viz kapitola 4.5 Klaudius Kryšpín.

¹³⁰ Výběr. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/kapely/1669-vyber/>.

¹³¹ Anglický výraz pro návrat.

¹³² Výběr. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specially/bigbit/kapely/1669-vyber/>

¹³³ Česká kapela vzniklá na přelomu let 1977 a 1978 hrající punkovou hudbu ovlivněnou jazzrockem a funkem.

Nové CD neslo název **Výběr**¹³⁴ a vyšlo v roce 1988. Tímto albem Výběr ukázal nejen staré prvky nové vlny, ale i inovativní propojení s žánrem, který lze nazvat „art wave“ neboli uměleckou novou vlnou. **Kocáb**¹³⁵ s **Pavlíčkem**¹³⁶ jakožto skladatelé během zákazu hudebně vyzráli díky komponování filmové a scénické hudby a tento vliv se právě projevil i na nových skladbách Výběru. Ve stejném roce vyšla i první kultovní deska z roku 1982, která doposud nespátřila světlo světa – **Straka v hrsti**¹³⁷, známá také jako Pražský výběr. Fanoušci se konečně dočkali a mohli si poslechnout největší hity z dob před zákazem v kvalitě, jakou si zasloužili. I přes všechn úspěch musel Výběr řešit především vnitřní problémy a konflikty.¹³⁸

Vilém Čok¹³⁹: „Na tom comebacku se nejvíc začaly projevovat trhliny Výběru ve vztahu dvou Michalů. V době zákazu skupiny se Michalu Pavlíčkovi podařilo rozjet svoji kapelu Stromboli, takže protagonista Stromboli hrál zároveň ve Výběru, a druhý protagonista Výběru nechtěl, aby tak dobrý hráč vkládal svůj talent do dalšího projektu. Ale Michal Pavlíček zase oponoval Kocábovi, že ten zas dělá filmovou muziku. A tak se to furt točilo a kluci se začali napadat.“¹⁴⁰

Čok upozoroval, že oba Michalové mají nespočet vedlejších projektů a tudíž méně času na Výběr. Proto ani Vilém nezhálel a započal svůj nový projekt s názvem Nová růže. Byl toho názoru, že Výběr už není ta undergroundová kapela, která bořila mýty české hudební scény, ale začíná se čím dál více popularizovat za tu cenu, že bude vydávat jen alba a odehraje pár koncertů. I **Klaudius Kryšpín**¹⁴¹ zaregistroval, že ostatní členové do Výběru neinvestují tolik energie a nápadů jako dříve. Proto se svojí přítelkyní Vendulou Kašpárkovou odcestoval do Austrálie a tam nakonec i zůstal.

Výběr měl ale v té době ještě naplánované jedno turné. To zároveň propagovalo nový film o Výběru, který se nazýval „Pražákům, těm je tu hej“ – podle jejich písně. Tudíž museli hledat za Kryšpína náhradu a zastoupil ho bubeník kapely Lucie David Koller.

¹³⁴ Viz kapitola 6.3 Výběr.

¹³⁵ Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

¹³⁶ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

¹³⁷ Viz kapitola 6.2 Straka v hrsti (Pražský výběr)

¹³⁸ Výběr. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1669-vyber/>.

¹³⁹ Viz kapitola 4.3 Vilém Čok.

¹⁴⁰ Výběr. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1669-vyber/>.

¹⁴¹ Viz kapitola 4.6 Klaudius Kryšpín.

Po odehrání koncertu fungoval Výběr už jen sporadicky. Oba Michalové většinu svého času věnovali svým soukromým projektům – **Kocáb**¹⁴² začal ovlivňovat i politickou scénu, kde působil. **Čok**¹⁴³ hrál v Nové růži a po jejím rozpadu také v kapele Delirium.¹⁴⁴

Pražský výběr byl částečně obnoven v roce 2000, koncertovali ale jen výjimečně. Návrat skupiny na česká pódia měl nastat v roce 2006, kdy se chystalo nové album. Jenže se sešla jen polovina uskupení – Kocáb a **Kryšpín**¹⁴⁵. Jelikož Kocáb chtěl nahrát desku velmi brzy, oslovil kytaristu Glena Proudfoota za zády Pavlíčka i Čoka a započali nahrávání desky.

Michael Kocáb: *„S Vilémem stále počítáme a není problém, aby se k nám ještě přidal i Michal, ale už nás prostě nebavilo čekat. Když z Austrálie přijel Klaudiův kamarád Glen a zjistili jsme, že hraje prostě geniálně, využili jsme toho a natočili jsme skladby s ním.“*¹⁴⁶

Pavlíček samozřejmě s Kocábem nesouhlasil a nestalo se tak poprvé. Měl s ním rozpory již dříve kvůli publikování skladeb Výběru, které neměly být do té doby veřejně přístupné. Postupem času tak skladatelská dvojice Pavlíček-Kocáb přestala fungovat. Na Pavlíčkově straně stál i Čok.

Vilém Čok: *„Neklid ve skupině je podle mého zapříčiněn taky urputnou snahou některých členů vytvořit co nejrychleji repertoár. Bez ohledu na to, abychom se dohodli na ideové čistotě a akceptovali demokracii ve skupině.“*¹⁴⁷

¹⁴² Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

¹⁴³ Viz kapitola 4.3 Vilém Čok.

¹⁴⁴ Výběr. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1669-vyber/>.

¹⁴⁵ Viz kapitola 4.6 Klaudius Kryšpín.

¹⁴⁶ Pražský Výběr před rozpadem?. In: Blesk.cz [online]. 2006. vyd. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/celebrity/47801/prazsky-vyber-pred-rozpadem.html>.

¹⁴⁷ Pražský Výběr před rozpadem?. In: Blesk.cz [online]. 2006. vyd. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/celebrity/47801/prazsky-vyber-pred-rozpadem.html>.

Výběr jako takový se rozpadl. Kocába ale tato skutečnost nezastavila a společně s Kryšpínem, Glenem Proudfootem, baskytaristou Richardem Sheuflerem a zpěvačkou Zlatou Emily Kinskou založili Pražský Výběr II. S touto skupinou nahrál v roce 2006 CD *Vymlácené rockové palice* a kapela několik let koncertovala po celé České republice. Kocáb dokonce zařadil do nového repertoáru i osvědčené hity původního Pražského výběru, jako např. *S.O.S*, *Hrabě*, *Pražákům*, *těm je tu hej* a další. Hudební styl druhého Pražského Výběru navazoval na tvorbu původního uskupení, kterou propojoval s moderními technologiemi. Pražský Výběr II. nakonec ukončil své působení na scéně v roce 2009.¹⁴⁸

V roce 2012 se ale původní Výběr sešel v plné sestavě a na podzim téhož roku uspořádal turné. Kocáb a Pavlíček se po letech sporu usmířili a Pražský výběr částečně působí na české rockové scéně dodnes.

6.0 Alba

6.1 Žízeň

První album Pražského výběru s názvem *Žízeň* bylo nahráno mezi červencem a zářím roku 1978 ve Smetanově divadle v Praze. Vydáno bylo o rok později skrze nakladatelství Panton.

Tato deska je zkompletována z písní, které napsal Michael Kocáb, a žánrově ji lze zařadit do jazz-rocku. Obsahuje dvě delší skladby – *Mysterium* a *Metamorfózy*. Kocáb je označuje za suity. Dále pak 2 kratší skladby – *Jsem z toho jelen* a *Čerpadlo*. Na nahrávání desky bylo sezváno několik hostů a významných hudebníků, jako například trumpetista Zdeněk Šedivý, trumpetista Michal Gera nebo Martin Kratochvíl, který hrál na syntezátor.

¹⁴⁸ Pražský výběr II. In: Superbeat.cz [online]. 2007 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.superbeat.cz/kdo-je-kdo/59-prazsky-vyber-ii.html>.

Záměrem Kocába a jeho skladeb nebyla cílená líbivost, ale jednoduše nahrání kvalitní desky, kterou si posluchač najde sám. Díky přímočarým doprovodům spojeným s virtuózními improvizacemi hráčů a přidání jazzrockových prvků, se Žízeň stala klenotem nejen u nás, ale i za hranicemi. Deska je sice z větší části jazz-rocková, ale už zde můžeme slyšet novátorské propojení s bigbitem či částečně novou vlnou, i když o tom sám Kocáb v tu dobu nevěděl, jelikož o nově vzniklém stylu neslyšel.¹⁴⁹

6.2 Straka v hrsti (Pražský výběr)

Deska s názvem Straka v hrsti je pro **Pražský Výběr** zlomovou hlavně díky textům, které byly plné dvojsmyslů částečně útočících na společenský život v ČSSR. Přestože album **Výběr** bylo vydáno o rok dříve, rozhodl jsem se tuto desku zařadit o kapitolu dříve z toho důvodu, že CD Straka v hrsti bylo nahráno již v roce 1982. Kvůli zakazu kapely bylo vydáno až v roce 1988 díky vydavatelství Panton. Přesto si lidé dříve nahrávku předávali a přehrávali si ji z kazety na kazetu.

"Straka v hrsti se stala dokladem velkého talentu hudebníků a stupidity komunistického systému. I přes značný počet nejrůznějších historek kolem ohromného úspěchu, následných restrikcí, ba i zásahů pendreků příslušníků tehdejší Veřejné bezpečnosti na silně excentrických koncertech, je na Strace určitě stále nejpodstatnější muzika," říká Zdeněk Brouček z vydavatelství Supraphon.¹⁵⁰

Pražský výběr v té době spolupracoval i na stejnojmenném filmu s režisérem Jurajem Herzem. I ten byl zakázán a nesměl být nikde publikován.

Michal Pavlíček: *„Po tomhle filmu si nás začali fizlové všimnout. V komparzu se objevili lidi, kteří podepsali Chartu 77, a StB začala ten film mapovat. Kdo se na něm podílel a o co tu vlastně jde.“*¹⁵¹

¹⁴⁹ Pražský výběr - Žízeň. <http://www.progboard.com> [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.progboard.com/Pra-sk-v-b-r/-ze-/3246>.

¹⁵⁰ Straka v hrsti, nejslavnější album Pražského výběru, vyjde v reedici. [Kultura.idnes.cz](http://kultura.idnes.cz) [online]. 2012 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/straka-v-hrsti-nejslavnejsi-album-prazskeho-vyberu-vyjde-v-reedici-1pg-/hudba.aspx?c=A120318_124140_hudba_ob.

¹⁵¹ Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.

Právě díky tomuto filmu získala deska i svůj název. Album Straka v hrsti obsahuje nesmrtelné hity jako *Hrabě X*, *Na václavském Václaváku*, kterou jako jedinou na albu složil **Vilém Čok**¹⁵², *Pražákům je hej*, který paří mezi nejznámější písně kapely, nebo komunisty nenáviděnou *Zubatou*. Deska je jednoznačně novovlnová a Pražský výběr jako jeden z prvních se rozhodl tento hudební styl hrát. Album vyšlo v několika re-edicích. Ta poslední vyšla pod nahrávací společností Supraphon v roce 2012 k výročí třiceti let skupiny.

Publicista Jindřich Göth: „*Pavličkova jedinečná kytarová hra, Kocábovy jazzové klávesové výboje, Čokova punková basa a Hrušešovy přesné bicí tvoří materiál, z níž jsou uhněteny dnes už prakticky zlidovělé fláky. Jednotlivá kolečka do sebe dokonale zapadla a zrodila se nesmrtelná deska, jedna z nejlepších, kterou tuzemský rock nabídl.*“¹⁵³

6.3 Výběr

Album Výběr vyšlo v roce 1987 skrze vydavatelství Supraphon. Deska tak vyšla po obnovení skupiny a po zákazu mezi léty 1983-1986. V té době si musela kapela změnit název, proto jednoduše zkrátila původní jméno na **Výběr**¹⁵⁴.

S Výběrem se snažili navázat tam, kde se svojí hudbou skončili. Jenže do Čech se postupně probíjely ze zahraničí i nové hudební styly jako reggae, novoromantická hudba či heavy-metal, a tak to neměl Výběr jednoduché. Duo Pavlíček-Kocáb se tak snažilo propojit svoji předešlou tvorbu s nově přichozími styly.

Michal Pavlíček¹⁵⁵: „*To, co jsme dělali v ryzím období Výběru, bylo čistý, spontánní. A najednou po čtyřech letech lidi chtějí, abys jim předvedl to samý. Ale ty seš už trochu někde jinde. Dobře jsme věděli, že nevstoupíš dvakrát do stejné vody, a navíc se změnila i hudba. Nová vlna ustoupila a hrál se hlavně metal. Později jsme přibrali na koncerty i druhou kytaru, kterou obsluhoval Miloš Dodo Doležal. Přesto mi i tahle éra potvrdila, že jsme byli svým způsobem nadčasový.*“¹⁵⁶

¹⁵² Viz kapitola 4.3 Vilém Čok.

¹⁵³ Pražský Výběr: Straka v hrsti. Retro [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://retro.abyszzine.com/recenze/2012040021-prazsky-vyber-straka-v-hrsti/>.

¹⁵⁴ Viz kapitola 5.2 Výběr.

¹⁵⁵ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

¹⁵⁶ Pražský Výběr: Výběr. Retro [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://retro.abyszzine.com/recenze/2012110023-prazsky-vyber-vyber/>.

Tohoto jejich posunu si můžeme všimnout například v písni „*Sbal si to svý ráno*“¹⁵⁷, kde je v refrénu jednotvárný rytmický part spojen s typicky heavy-metalovým kytarovým vyhráváním. Hudebně se však některé písně posouvaly k trochu temnějšímu a tesklivějšímu cítění. Jmenujme například píseň *Smolar*¹⁵⁸. Některé naopak zůstávaly novovlnově „praštěné“, jako hit s prvky reggae *Chvástoun*¹⁵⁹.

Michael Kocáb¹⁶⁰: „*Lidi začali brát i věci z druhýho alba, už jim bylo jedno, co z který desky je. Z tohoto pohledu se nám podařilo plynule navázat na starou éru, jen s tou výjimkou naší vnitřní motivace. Už jsme nevěřili, že se dokážeme rozvinout. Byla to prostě ozvěna našich hojných časů.*“¹⁶¹

Komunisté přerušili působení **Pražského výběru**¹⁶² na scéně hlavně kvůli jejich dvousmyslným textům. Proto byli jak oni, tak i fanoušci zvědaví na texty nově složených písní. Přestože byla skupina kontrolována, texty neztratily kouzlo dvojsmyslů, nadhledu a i nadále poukazovaly na nedostatky společnosti. Režim však polevoval také díky perestrojce, a tak Výběr nebyl již stíhán.

Album dle mého názoru je kvalitou velmi podobné desce Straka v hrsti a velmi se svojí hudbou tomuto albu přibližuje. Většina fanoušků tuto desku vnímá jako přímé navázání na starou éru Pražského výběru a s hity jako *Tatroman*, *Hrály dudy* nebo *Chvástoun* patří mezi nejlepší desky skupiny.

6.4 Běr

Fanoušci **Výběru**¹⁶³ si na další desku s názvem Běr museli počkat až do roku 1997. Do té doby kapela žádnou jinou desku nevydala, spíše koncertovala a jednotliví členové svůj skladatelský um vkládali do soukromých projektů. Přesto deska není nijak nedodělaná nebo nekvalitní.

¹⁵⁷ Příloha II. na CD, skladba 3.

¹⁵⁸ Příloha II. na CD, skladba 4.

¹⁵⁹ Příloha II. na CD, skladba 5.

¹⁶⁰ Viz kapitola 4.1 Michael Kocáb.

¹⁶¹ Pražský Výběr: Výběr. Retro [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://retro.abyszzine.com/recenze/2012110023-prazsky-vyber-vyber/>.

¹⁶² Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

¹⁶³ Viz kapitola 5.2 Výběr.

Jelikož se nová vlna koncem devadesátých let nehrála, i nová deska Výběru se od ní z větší části oprostila. Lze ji hudebně přiřadit k art-rocku, hard-rocku až jakési alternativě. **Pavlíček**¹⁶⁴ a **Kocáb**¹⁶⁵ jako hlavní dvě skladatelské veličiny kapely se opět po několika letech spojili a vytvořili celkem 12 různorodých písní zahrnujících směs výše vypsáných stylů.

Textů se kromě Kocába s Pavlíčkem ujímá i další textař – Vlastimil Třešňák. Touto spoluprací se ale nemění cíl textů, ten zůstává nezměněn. Nahrávka jako celek působí spíše jako vzpomínka na léta největší slávy a nedosahuje takových kvalit jako alba předešlá. Na celé desce není jediný hit, který by nějak zaujal natolik, aby se dnes objevoval v rádiích nebo si jej posluchač nahrál do svého mobilu či jiného přehrávače.

Publicista Roman Jireš: *„Běr polistopadového Pražského výběru je typickým příkladem nahrávky, která se bohužel minula s dobou i posluchači. Zatímco mnohé desky jsou vlivem okolností přeceňovány, jiné neprávem upadnou v zapomnění.“*¹⁶⁶

¹⁶⁴ Viz kapitola 4.2 Michal Pavlíček.

¹⁶⁵ Viz kapitola 4.3 Vilém Čok.

¹⁶⁶ Pražský výběr: Běr. In: Retro [online]. [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: <http://retro.abyszzine.com/recenze/2013050014-prazsky-vyber-ber/>.

7.0 Vyučovací blok o nové vlně a Pražském výběru

Téma této diplomové práce lze samozřejmě využít i ve vyučovacím procesu. Nonartifciální hudba se vykládá většinou v devátých ročnících základní školy, sem spadá i nová vlna. Věřím, že většina učitelů na základních školách se tímto stylem nezaobírá, myslím, že dělají chybu. Nová vlna přinesla hudbě světové i české nové extravagantní pojetí hudby, na které si hudebníci netroufali nebo neměli o takové stránce hudby ponětí.

Hodinu o nové vlně a **Pražském výběru**¹⁶⁷ zahájím poslechem několika písní, které obsahují typické prvky new wave. Žáci si poslechnou skladby *Burning Down The House*¹⁶⁸ od **Talking Heads**¹⁶⁹, dále *Rip Her Shreds*¹⁷⁰ od **Blondie**¹⁷¹ a píseň *Girls On Film*¹⁷² od kapely Duran Duran¹⁷³. Při poslechu se žáci pokusí sami rozhodnout, k jakému stylu by písně přiřadili, či nakonec prohlásí, že jsou jednotlivé skladby stylově nejednotné. Zároveň je vyzvu, aby si do svých sešitů napsali nástroje, které slyší a také si sepsali náladu písní. Tento úkol je motivací žáků pro celý zbytek hodiny, zároveň rozšiřuji jejich poslechové schopnosti.

Následovala by diskuse, kde bych se pokusil společně s žáky vystihnout ty nejzákladnější prvky nové vlny, které si pak vypíší do svých sešitů. Napíší si tedy, že new wave nově přináší do rockové hudby syntezátory, kompozice skladeb je harmonicky složitější a zpěvní linka se obměňuje dle nálady písně. Samozřejmě si zaznamenají i nejdůležitější představitele nové vlny ve světě.

Dále se budeme zaobírat českou scénou a konkrétně Pražským výběrem. Po krátkém výkladu o historii skupiny, jejich problémech s represivním komunistickým režimem a návratu, žákům pustím dvě videoukázky písní *Zubatá*¹⁷⁴ a *Já se mám, že je Olda přítel můj*¹⁷⁵, kde si studenti poslechnou nejen vyjádření hudby nové vlny v podání Pražského výběru. Díky vizuálnímu představení skupiny si mohou všimnout pojetí jejich tvorby i skrze oblečení.

¹⁶⁷ Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

¹⁶⁸ Příloha II. na CD, skladba 6.

¹⁶⁹ Viz kapitola 2.1.1 Talking Heads.

¹⁷⁰ Příloha II. na CD, skladba 7.

¹⁷¹ Viz kapitola 2.1.2 Blondie.

¹⁷² Příloha II. na CD, skladba 8.

¹⁷³ Anglická popová hudební skupina, která v 80. letech patřila k nejuspěšnějším světovým kapelám.

¹⁷⁴ Příloha II. na CD, skladba a textový soubor 9.

¹⁷⁵ Příloha II. na CD, skladba a textový soubor 10.

Po zápisu do sešitů a zhlédnutí videí přichází na řadu tvůrčí cvičení, které nazvu „Staň se Plzeňským výběrem“ (název vyplývá z města, kde učitel vyučuje). Žáci se rozdělí do několika skupin přibližně po pěti lidech (záleží na počtu dětí ve třídě). V každé skupině by se měl objevovat alespoň jeden hudebník (žák navštěvující ZUŠ nebo hudebně nadaný jedinec), jelikož úkol bude hudebně zaměřený. Do každé skupiny rozdám Orffovy nástroje, bubínky, případně kytary a k dispozici bude i klavír.

Zadání práce je jednoduché. Po poslechu světově známých kapel hrajících novou vlnu a **Pražského výběru**¹⁷⁶ se žáci pokusí interpretovat píseň Tři kříže do „nového kabátu“ – nové vlny. Po zbytek hodiny a další hodinu hudební výchovy se pokusí jakkoliv ztvárnit tuto píseň tak, aby se alespoň částečně podobala nové vlně. Mohou použít jakékoliv nástroje, které jim jsou k dispozici, různé polohy zpěvu, skřeků či recitace. Samozřejmě pokud by se jim nechtěl zpívat text, mohou si troufnout i na svahilštinu, kterou u nás prosadil právě Pražský výběr. Nedílnou součástí ztvárnění písně je i vzhledové vyjádření, tzn. převlečení se do extravagantních a neobvyklých kostýmů. Inspirací jim mohou být právě videoklipy Pražského výběru.

Výstupem z tohoto cvičení je samozřejmě vystoupení před třídou, které bude ohodnoceno jedničkou. Předpokládám totiž, že ve skupině si žáci netroufnou tento úkol bojkotovat a že je tento menší projekt bude bavit.

Kvůli nové vlně je samozřejmě posunut výklad dalších hudebních stylů, ale jsem toho názoru, že Pražský výběr byl v Československé socialistické republice průlomovým počinem, jenž ovlivnil mladou generaci posluchačů a muzikantů a který jednoduše nelze opomenout ve výkladu nonartificiální hudby na základních školách.

¹⁷⁶ Viz kapitola 5.1 Pražský výběr.

Závěr

V úvodu své diplomové práce jsem si zadal jisté cíle, které jsem hodlal uskutečnit. Jsem toho názoru, že jsem je splnil. Sepsání práce bylo pro mě velmi poučné a díky tomu jsem plný nových poznatků a informací o hudebním stylu, který jsem předtím znal pouze okrajově. Zároveň mojí snahou bylo seznámit čtenáře s historií a tvorbou kapely Pražský výběr a popsat nejen obecně známe fakty o skupině, ale přidat i zajímavé informace ze zákulisí kapely či samotná vyjádření jednotlivých členů o působení na československé scéně.

Na počátku práce charakterizuji novou vlnu a nastiňuji charakteristické prvky stylu, které se dříve mísily a nebyly jednotné. Druhá kapitola je zaměřena na vznik nové vlny ve světě. Popisuji zde i tři kapely, které se podle mého mínění nejvíce zasloužily o rozšíření new wave. Podobným stylem je sepsána i třetí kapitola s tou změnou, že se zabývám působením nové vlny v Československu, a to velmi podrobně.

Ve čtvrtém oddílu práce představuji nynější i předešlé členy kapely Pražský výběr. Popisuji zde jak jejich osobní život, tak i ten hudebně profesionální. Pátá část je tou nejdůležitější a nejrozsáhlejší z celé diplomové práce. Pojednává o historii Pražského výběru, později Výběru a sepisuji zde mnohé informace, které jsou obecně známé, i ty, které by laická veřejnost zcela jistě nenašla. Mimo jiné se zde objevují i vyjádření členů kapely k událostem, které postihly jak kapelu, tak je samotné.

Šestá kapitola sumarizuje základní data i mé postřehy k jednotlivým albům Pražského výběru a svoji diplomovou práci uzavírám výukovým blokem o nové vlně a Výběru, který zcela určitě využiji, pokud budu v budoucnu toto téma vyučovat.

Resumé

In the introduction of my master's thesis I set up goals, which I intended to make. In my opinion I think I met my goals. Writing of this thesis was very informative for me and now I am full of new findings and informations about music style, which I knew just slightly before. At the same time my afford was to familiarise readers with history and foundation of Pražský výběr and describe not only generally known facts about band but to add interesting informations from backstage of the band and members' expressions about being on czechoslovakian scene.

At the beginning of my thesis I characterize the new wave and outline characteristic elements of style, which were mixed up and each one of them wasn't just one piece. The second chapter was focused on foundation of the new wave in the World and I describe 3 other bands there, which according to my opinion have earned their piece in expansion of the new wave. The third charter is written in similar style with slight change, that I deal with fiction of the new wave in Czechoslovakia in details.

In the fourth chapter I introduce present and former members of Pražský výběr. I describe their personal life and their musically professional life. Fifth chapter is the most important one and the most extended one of the master's thesis. It deals with history of Pražský výběr, later only Výběr and I write here many informations, which are not very known and those, which lay public wouldn't find. Besides other things I discover statements of the band's members to events, which happened to the band and to them.

The sixth chapter is full of informations about certain albums of Pražský výběr and my I closure master's thesis with teaching task about the new wave and Výběr, which I would definitely use if I taught this topic.

Seznam literatury a pramenů

- OPEKAR, Aleš a Josef VLČEK. *Excentrici v přízemí*. 1. vydání. Panton, 1989. Impuls. ISBN 35-054-89.
- 13. komnata Michala Pavlíčka. [online]. 18. 1. 2008. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata-michala-pavlicka/207562210800043/video/>.
- Blondie: (band). In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Blondie_%28band%29#Discography.
- HRABALIK, Petr. Česká nová vlna začátku 80. let. In: [online]. [cit. 2015-01-23]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/160-ceska-nova-vlna-zacatku-80-let/>.
- HRABALIK, Petr. Temný rok 1983. In: [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/162-temny-rok-1983/>.
- Jiří Hrubeš: Něco tě vede. KUČERA ML., Ilja. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-clanky/Jiri-Hrubes-Neco-te-vede~04~kveten~2004/>.
- Klaudius Kryšpín. Mix.cz [online]. 2005. vyd. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.mix.cz/clanky/2005/5465-kladius-kryspin/>.
- Ledadlo. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. 2013. vyd. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1173-letadlo/>.
- Michael Kocáb. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Michael_Koc%C3%A1b.
- Michal Pavlíček. [online]. 2008. vyd. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.michalpavlicek.com/cz/zivotopis/2011/>.
- Na Plovárně: Michael Kocáb [online]. 2001 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4AyGmdlsxs4>.
- New wave music. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/New_wave_music.
- Ondřej Soukup. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.ondrejsoukup.com/cz/biografie/>.
- Pražský výběr. Bigbít: Internetová encyklopedie rocku. In: [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1176-prazsky-vyber/>.
- Pražský výběr II. In: Superbeat.cz [online]. 2007 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.superbeat.cz/kdo-je-kdo/59-prazsky-vyber-ii.html>.

- Pražský výběr: Běr. In: Retro [online]. [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: <http://retro.abyszzine.com/recenze/2013050014-prazsky-vyber-ber/>
- Pražský Výběr: Straka v hrsti. Retro [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://retro.abyszzine.com/recenze/2012040021-prazsky-vyber-straka-v-hrsti/>.
- Pražský Výběr: Výběr. Retro [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://retro.abyszzine.com/recenze/2012110023-prazsky-vyber-vyber/>.
- Pražský výběr - Žízeň. [Http://www.progboard.com](http://www.progboard.com) [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.progboard.com/Pra-sk-v-b-r/-ze-/3246>.
- Pražský Výběr před rozpadem?. In: Blesk.cz [online]. 2006. vyd. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/celebrity/47801/prazsky-vyber-pred-rozpadem.html>.
- Precedens. Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1175-precedens/>.
- Straka v hrsti, nejslavnější album Pražského výběru, vyjde v reedici. [Kultura.idnes.cz](http://kultura.idnes.cz) [online]. 2012 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/straka-v-hrsti-nejslavnejsi-album-prazskeho-vyberu-vyjde-v-reedici-1pg-/hudba.aspx?c=A120318_124140_hudba_ob.
- ŠTEFL, Vítěslav. Rockové styly: New wave. Muzikus: hudební portál [online]. 2005 [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-serialy/rockove-styly-New-Wave~07~prosinec~2005/>.
- The Police: Biography [online]. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.thepolice.com/biography>.
- The Talking Heads. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Talking_Heads.
- Vilém Čok, biografie. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.vilemcok.com/bio.html>.
- Výběr. In: Bigbít: Internetová encyklopedie rocku [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/1669-vyber/>.

Přílohy

Příloha I.

Článek „Nová vlna se starým obsahem“

V posledních týdnech jsme od našich čtenářů dostali řadu dopisů, v nichž se kriticky vyjadřovali k vystoupení některých profesionálních i amatérských hudebních skupin, které se hlásí k tzv. nové vlně rocku. Jejich společným jmenovatelem byl - mírně řečeno - podiv nad tím, jak je možné, že v naší společnosti je mladým lidem předkládán takovýto kulturní brak. Slova na adresu pořadatelů a povolovacích orgánů podobných vystoupení i zřizovatelů těchto „uměleckých“ skupin nebyla právě lichotivá.

Protože nešlo o ojedinělé hlasy, snažili jsme se na tento problém podívat trochu hlouběji.

Rocková hudba není ve sféře zábavné, nebo jak se také říká pop-music, nic nového. Pamětníci vědí, že v poválečném období její vlna prošla světem několikrát. Méně již je známo, zejména mezi těmi, kteří tomuto hudebnímu žánru fandí, že to, co se u nás za rockovou muziku často vydává, má někdy s jejím původním obsahem společný jen název. Rocková hudba měla v procesu svého formování i značný sociální náboj, zejména proti masovému útlaku a proti válce ve Vietnamu. O tom, kam její obsah mířil, nejlépe svědčí skutečnost, že již v roce 1961 Výbor pro neamerickou činnost v USA zakázal vystupování zpěváku Pete Seegerovi, protože jeho písně měly ostrý sociální náboj. Jeho nástupce Bob Dylan již za rok ovládl „rockové pole“ písněmi typu Oxford town o černošském studentu Meredithovi, jenž se mohl zapsat na universitu jen za asistence federální policie. V téže době černošský zpěvák James Brown v Madison Square Garden v New Yorku při koncertu své skupiny vmetl do tváře obhájců rasismu v USA: „Jsem černoch a jsem pyšný na barvu své kůže, jsem pyšný, že jsem se narodil jako černoch.“

V polovině 60. let svět tleskal skupinám Beatles a Rolling Stones a jejich písním, které odsuzovaly válku ve Vietnamu a barbarství, které v ní Spojené státy s takovou bezostyšností prokázaly; písním, které podporovaly boj černých Američanů v ghettech a slums v New Yorku, Miami a v jiných městech USA... Také velký říjnový pochod v roce 1967 proti špinavé vietnamské válce k Bílému domu začal rockovým koncertem. V té době vznikala jedna bojová píseň za druhou.

Takovýto bojový rock, hudba a texty, které strhávaly tisíce chlapců a děvčat do boje - i když jen živelného - proti politice kapitalistických států, nebyl po chuti její vládnoucí třídě.

Buržoasní manipulátoři s myšlením, ideologové a diverzní centrály si rychle uvědomili, že rocková hudba - dostane-li „správný“ obsah (tzn. takový, který mládež odvádí od politiky, od třídního boje, od každodenních životních problémů) - se může stát drogou, která má koneckonců stejný účinek jako drogy skutečné. Vede mládež k pasivitě, k útěku od reality do říše snových představ, vytváří bezvýhodné postoje. A obchodníci, manažeři i podnikatelé poznali, že na této hudbě jde také snadno, rychle a hlavně dobře vydělat.

Z rockové hudby se stal velký byznys a také prostředek ideové a kulturní diverze nejen vůči mládeži vlastních zemí, ale i vůči mladým lidem v socialistických státech. Ti, kteří tento proces řídili a organizovali, velmi dobře věděli, že hospodářská krize v sedmdesátých letech a rostoucí nespokojenost mladé generace s prohlubujícím se sociálním útlakem kapitalismu by nezbytně vyvolaly v život staré či nové bojové písně.

A právě v této době se objevila „nová“ vlna rockové hudby, která svým hudebním i slovním obsahem měla dát této „ztracené“ generaci kapitalistického světa životní filosofii vyjádřenou heslem No Future - žádná budoucnost. Mládež se měla ztotožnit s životem, který jí připravil kapitalismus. Bud'te lhostejní k životu kolem sebe, nejděte s nikým proti ničemu! Nic nemá smysl! To se mělo stát krédem mladé generace. K jeho prosazení měl a má sloužit tzv punk rock, šílený rock anebo také prevít rock.

Primitivní texty spojené s primitivní hudbou, odporné šaty, provokující chování, oplzlá gesta, odmítání všeho normálního, barvení vlasů na zeleno, na modro, na růžovo, tetování hákových křížů, malování barevných pásů na obličej apod., to byl výsledek, který tato vlna přinesla. Nepříliš estetický a velmi často šokující i občany kapitalistických zemí, ale stále lepší, než aby mládež bojovala proti společnosti, která ji do bídy a beznaděje uvrhla. Protože „punkové“ a jejich hudba v mnohém překročili „meze“ únosnosti i pro kapitalistickou společnost a vymkli se svým podněcovatelům z kontroly, bylo třeba uvést vše na „pravou“ míru. Místo tzv. punk rocku je šířena a propagována tzv. nová vlna, která se pokouší vrátit rock k původní hudební dokonalosti. Využívá se k tomu moderní techniky a klasických hudebních projevů a nástrojů. Hudba se mění, ale životní filosofie, kterou „nová“ vlna rocku propaguje, zůstává stejná. V novém hávu je mládeži předkládán starý obsah.

Není náhodou, že tzv. punk rock i „nová“ vlna rocku byly a jsou prostřednictvím západních rozhlasových stanic i jinými cestami (např. pašováním gramofonových desek či magnetofonových kazet) šířeny i do naší republiky.

Záměr, který diverzní centrály sledují, je dvojitý: jednak působit prostřednictvím tohoto hudebního braku přímo na naši mládež, a za druhé pod hesly o „nové“ světové hudební vlně vyprovokovat i u nás vznik skupin, které by produkovaly tuto, všem estetickým a morálním normám odporující hudbu. Cíl, který je sledován, je více než zřejmý - prostřednictvím ohlušujícího rámusu, jednotvárných melodií a primitivních, často vulgárních textů dávat i naší mládeži onu osvědčenou a vyzkoušenou hudební drogu, která by i u nás mladým lidem vštěpovala životní filosofii „No Future“ a takové postoje, jednání a názory, které jsou socialismu cizí. Prostřednictvím této hudby má být i naše mládež vedena k lhostejnosti, pasivitě, k odporu proti společnosti.

I když tomuto „lákání sirén“ a nabádání ke „světovosti“ podlehl jen pár desítek většinou mladých a nezkušených amatérských „umělců“ a skupin, nemůžeme zůstat lhostejní k tomu, že některé hudební skupiny tzv. punk rock, či „novou“ vlnu rocku šíří. O jakou „kulturu“ a „umění“ jde, říkají již jejich názvy (např. Parchanti, Zkárovaný přebal, Žabí hlen, Žlutý pes, Devizový příslib apod.). Je podivuhodné, že již při jejich vzniku tyto „genialitou“ přímo sršící názvy nevadily zřizovatelům těchto skupin (organizacím a kulturním zařízením NV, ROH a SSM), že nevadily těm, kteří je zvou k veřejným vystoupením a umožňují jim, aby své stupidní a hrubé (jiný termín lze těžko použít), lidské city urážející hudební a textové výtvořiny předváděly před tisíci mladých lidí.

Cožpak je možné, aby pod hlavičkou kulturních pořadů, či dokonce koncertů, byl šířen nevkus, propagován alkoholismus a drogy, vulgarizovány vztahy mezi chlapci a děvčaty, a také názory zcela cizí socialistické společnosti? Je snad normální, aby hudebníci a zpěváci vystupovali na jevišti v dámských punčocháčích (které byly jejich hlavním oděvem), aby se svlékali do půl těla, měli pomalované tváře různými barevnými pruhy, ovazovali se řetězy se zámky apod.?

S oblečením si v ničem nezadává úroveň hudby a textů. Jednotvárné, opakující se melodie (pokud se tak dá mnohadecibellový zvuk vůbec nazvat) doprovázející texty, za jejichž autory by bylo možné považovat spíše chovance psychiatrických léčeben než lidi, kteří se vydávají za „umělce“. Bohužel, věc je složitější a vážnější. Texty, v nichž se např. opakují „důmyslná“ slova „ka’ a, pa’ a, ha’ a“ (Pražský výběr), nebo se pět minut vyřvává „Bejby, bejby, dej mi kadilak“, či „hipi, hipi, šejk“ (Letadlo), nebo vulgární text „má špinavá záda, nepije, nesolí, nekouří, ale má to ráda“, či píseň s názvem Pal vodsud’, hajzle (Jasná Páka), nebo „náš pán je král, má jméno heroin“ (Bronz), vypadající jako výplod chorého mozku, jsou ve skutečnosti výrazem nihilismu a cynismu, hluboké nekulturnosti a ideologických přístupů, které jsou socialistické společnosti zcela cizí.

Bohužel pracovníci některých kulturních zařízení či agentur i další zřizovatelé těchto hudebních skupin si tyto skutečnosti neuvědomují nebo nechtějí uvědomovat. Jinak by nebylo možné, aby Pražské kulturní středisko bylo zřizovatelem profesionální skupiny Pražský výběr (i jiných podobných), jejíž vystoupení (např. v Hradci Králové, o němž jsme již psali) bylo stejně pochybné úrovně jako již jmenovaných amatérských skupin. Také Sdružený závodní klub ROH výstavby hl.m. Prahy by jinak asi těžko mohl o skupině Letadlo napsat: „...Všichni členové skupiny, zejména vedoucí a jeho zástupce, velice svědomitě plní všechny podmínky, ke kterým je zavazuje organizační řád našeho zařízení...“ Vždyť to byla právě tato skupina, která v hořickém kulturním domě vedle jiných „lahůdek“ v průběhu vystoupení vykřikovala: „Du bist Schwein“, a když její členy pořadatelé volali k pořádku a odpovědnosti, obořili se na ně slovy: „Nyní jsme na sále pány situace my a vy běžte do...“ Otázku, jak je možné, že se podobná „kultura“ produkuje pod jejich hlavičkou, je možno položit i dalším. Např. Obvodnímu domu kultury v Praze 8, Okresnímu kulturnímu středisku Praha-východ, některým klubům SSM apod.

Otázek je samozřejmě více. Jak zřizovatelé pracují se svými hudebními skupinami, jak je vedou, vychovávají, jak ovlivňují jejich repertoár a jak kontrolují jejich činnost? Stejně tak je možno položit otázku pořadatelům - vědí, koho si na vystoupení zvou? A když vystoupení neodpovídá zásadám naší kulturní politiky, vyvozují okamžitě příslušné sankce? (Např. odmítnout proplatit honorář, oznámit „kvalitu“ skupiny zřizovateli apod.). Také odbory kultury národních výborů přistupují k povolování těchto „kulturních“ vystoupení značně benevolentně - spokojují se s neúplným vyplněním žádosti, nekontrolují, zda se dodržuje to, co bylo povoleno atd. A pořadatelé často ještě to, co povoleno je, obcházejí (např. při koncertu skupiny Pražský výběr v Hradci Králové - pořadatel PKO tamtéž - do žádosti vůbec neuvedl skupinu Trifidi, která rovněž vystupovala; měl povoleny tři koncerty, ale uskutečnil čtyři). Výsledkem tohoto neodpovědného počínání řady „odpovědných“ činitelů je kažení vkusu mladých lidí a šíření nejen ideově, ale i morálně velmi pochybných názorů.

Ti, kteří chtějí veřejně vystupovat, i ti, kteří jim to umožňují (pořadatelé a zřizovatelé), si musejí uvědomit, že každému, kdo může promlouvat ke stovkám a tisícům (byť jen hudbou a texty) mladých lidí, se dostává velké důvěry, a každý, kdo vystupuje, musí být po všech stránkách - politicky, mravně, eticky, svou inteligencí i chováním - této důvěry také hoděn. A komu mnohé, všechno z toho, aby této důvěry hoděn byl, chybí, nemá na pódiu co pohledávat. A ti, kteří ať z pohodlnosti, lhostejnosti, či z důvodů, že při podobných „koncertech“ je možno snadno naplnit pokladnu, těmto „takéumělcům“ vystupování umožňují, si musejí uvědomit, že svou činností hrubě narušují zásady socialistické kulturní politiky a vědomě či nevědomě slouží cílům, které sleduje náš třídní nepřítel.

Aby nám bylo dobře rozuměno. Vůbec nejsme proti zábavě, ani proti pop-music či proti rocku. Hudba a zpěv, i hudba zábavná, je nedílnou součástí života mladé generace i nedílnou součástí naší kultury. I zábavná hudba a její texty však musejí být především dobré. Měla by se vyznačovat zpěvností, přitažlivými hudebními nápady, textově by měla vycházet z melodie řeči českého a slovenského jazyka. A její obsah nesmí být vulgární, odpuzující, nesmí propagovat to, co je naší společnosti a životu převážné většiny naší mladé generace cizí.

„Hudba“, již jsme věnovali pozornost, není v široké škále naší zábavné hudby ani převažující, ani určující. Je okrajovým jevem, ale přesto jevem, který nelze přehlížet a mlčet k němu. Naše mladá generace žije v podmínkách životních a sociálních jistot a ve své většině se také na vytváření těchto podmínek, na výstavbě naší společnosti, aktivně podílí. Proto má také právo, aby její vědomí nebylo otravováno tím, co se za kulturu či umění pouze vydává, ale skutečným kulturním hodnotám je na hony vzdálené.

Příloha II. na CD

1. The Police - So Lonely
2. Pražský výběr - S. O. S.
3. Pražský výběr - Sbal si to svý ráno
4. Pražský výběr – Smolař
5. Pražský výběr – Chvástoun
6. Talking Heads - Burning Down The House
7. Blondie - Rip Her to Shreds
8. Duran Duran - Girls On Film
9. Pražský výběr – Zubatá + textový soubor odkazem na video
10. Pražský výběr - Olda je přítel můj + textový soubor s odkazem na video